

Bản tin

Văn hóa Nghệ thuật

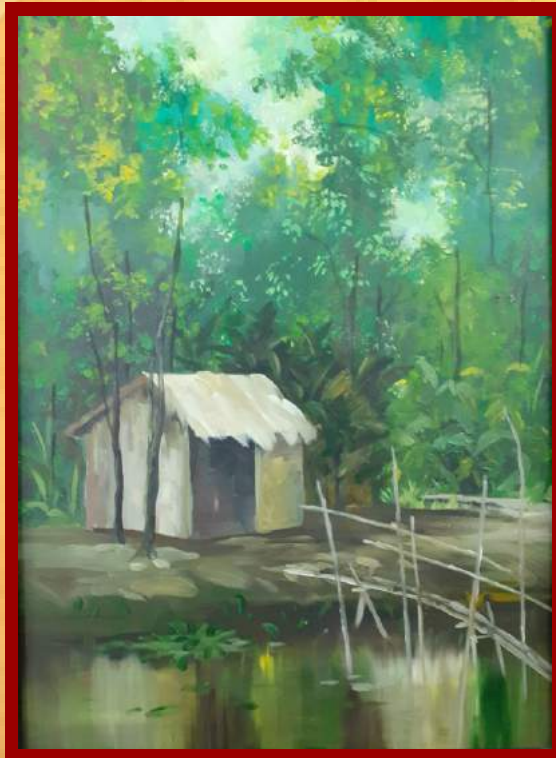
Số 06

TRƯỜNG CAO ĐẲNG
VĂN HÓA NGHỆ THUẬT **Cần Thơ**

Tháng 6/2022

Tác phẩm: Phong cảnh Làng tôi
Tác giả: Lê Hoàng Lâm

Tác phẩm: Bến sông 1 - Tác giả: Lê Hoàng Lâm

MỤC LỤC BẢN TIN SỐ 6

Tháng 6/2022

1. PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA ĐỘI NGŨ TRÍ THỨC THÀNH PHỐ CẦN THƠ TRONG CUỘC CÁCH MẠNG CÔNG NGHIỆP LẦN THỨ TƯ

ThS. Nguyễn Huỳnh Phương..... 03

2. TÌM HIỂU TỔNG QUAN VỀ QUẢN TRỊ DỊCH VỤ VĂN HÓA

ThS. Lê Văn Thành.....07

3. ĐẶC SẢN ẨM THỰC HẬU GIANG

ThS. Lê Kim Chiều.....12

4. ĐÁM GIỖ MIỆT VƯỜN

Thụy Vũ.....15

5. MỘT VÀI CẢM NGHĨ VỀ DIỄN TẢ ĐÔI MẮT TRONG NGHỆ THUẬT VẼ CHÂN DUNG

Lê Thị Hồng Nga.....17

6. TIỂU PHẨM: VUI XUÂN AN TOÀN

Thanh Bình.....19

7. TIỂU PHẨM: XÃ VĂN MINH

Tấn Phát.....23

8. CAC Ô: TRĂNG NƯỚC PHONG ĐIỀN

Minh Tuấn.....30

9. CAC Ô: TRỌN ĐỜI NHƠN NGHĨA

Trần Tuấn Kiệt.....33

10. NHẠC: CÀN THƠ HÔM NAY

Nguyễn Văn Thuần.....36

11. TIN: MỘT SỐ HOẠT ĐỘNG CỦA ĐOÀN TRƯỞNG TRONG NĂM HỌC 2021-2022

Kim Chiêu.....37

CHỊU TRÁCH NHIỆM XUẤT BẢN

Nguyễn Thị Hương

BAN BIÊN TẬP

Nguyễn Thị Hương

Nguyễn Thị Hoài Tâm

Nguyễn Hồng Út

Lê Nhim Chiêu

Trần Như Ý

THIẾT KẾ

Lê Đông Phương

Giấy phép xuất bản số 04/GP-XBBT do Sở Thông tin và Truyền thông thành phố Cần Thơ cấp ngày 18/01/2022.

In số lượng quyển, khổ 19 x 27 cm. In xong nộp lưu chiểu tháng 6 năm 2022

In tại Công ty CP In Tổng hợp Cần Thơ. Số 500, đường 30/4, phường Hưng Lợi, quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ.

PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA ĐỘI NGŨ TRÍ THỨC THÀNH PHỐ CẦN THƠ TRONG CUỘC CÁCH MẠNG CÔNG NGHIỆP LẦN THỨ TƯ

ThS. Nguyễn Huỳnh Phương

Hiện nay, thế giới đang chuyển đổi mạnh mẽ với sự phát triển vượt bậc của khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo. Trong bối cảnh đó, để tận dụng thời cơ và vượt qua thách thức của Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, hướng đến mục tiêu năm 2045 Cần Thơ là “*thành phố sinh thái, văn minh, hiện đại mang đậm bản sắc sông nước vùng Đồng bằng sông Cửu Long, thuộc nhóm các thành phố phát triển khá ở Châu Á; trở thành một trong những đô thị lớn của cả nước, thực sự trở thành trung tâm công nghiệp, thương mại, dịch vụ của vùng Đồng bằng sông Cửu Long, tạo động lực quan trọng thúc đẩy sự phát triển của các tỉnh trong khu vực*” theo tinh thần Nghị quyết số 59-NQ/TW ngày 05/8/2020 của Bộ Chính trị “Về xây dựng và phát triển thành phố Cần Thơ đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045”, thì việc phát huy vai trò của đội ngũ trí thức thành phố trong cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư là rất quan trọng.

1. Cách mạng công nghiệp lần thứ tư

Cách mạng công nghiệp lần thứ tư phát triển dựa trên ba trụ cột cơ bản: công nghệ sinh học, vật lý và kỹ thuật số. Trong lĩnh vực công nghệ sinh học, Cách mạng công nghiệp lần thứ tư tập trung nghiên cứu, tạo ra những bước phát triển đột phá và nhảy vọt về chất trong y dược (thuốc và phương pháp chữa bệnh mới), nông nghiệp và thủy sản, làm biến đổi gen, tạo ra giống cây,

giống con mới), chế biến thực phẩm (chất lượng cao, sạch và an toàn...), bảo vệ môi trường và tái tạo năng lượng... Trong lĩnh vực vật lý, Cách mạng công nghiệp lần thứ tư tập trung nghiên cứu, chế tạo các loại robot thế hệ mới, máy in 3D, các phương tiện tự lái (xe, máy bay, tàu thủy), các vật liệu mới (vật liệu siêu nhẹ, siêu mỏng, siêu bền...), công nghệ nano... Trong lĩnh vực kỹ thuật số, Cách mạng công nghiệp lần thứ tư tập trung chủ yếu vào phát minh, sáng tạo, phát triển Trí tuệ nhân tạo (Artificial Intelligence - AI), Dữ liệu lớn (Big Data) và Vạn vật kết nối (Internet of Things - IoT)...

Cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư tác động mạnh mẽ đến mọi quốc gia, mọi lĩnh vực, trong đó có Việt Nam nói chung và thành phố Cần Thơ nói riêng. Nói đến nguồn nhân lực, trong đó có nguồn nhân lực chất lượng cao là trực tiếp đề cập đến đội ngũ trí thức, tầng lớp tinh hoa của dân tộc.

Cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đã và đang tác động mạnh mẽ đến đội ngũ trí thức, bởi thực tiễn đã khẳng định vai trò dẫn đường của đội ngũ trí thức là rất

quan trọng.

Chính họ sẽ là những người tiên phong nắm lấy khoa học công nghệ hiện đại và truyền bá, động viên cho các nhóm xã hội khác. Nói cách khác, đội ngũ trí thức có vai trò quyết định trong nghiên cứu, ứng dụng, chuyển giao khoa học công nghệ, giúp đẩy nhanh sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa, hội nhập quốc tế của đất nước, góp phần quyết định thành công sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trước tác động của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư.

2. Vai trò của đội ngũ trí thức

Trong mọi thời đại lịch sử, tri thức luôn là nền tảng tiến bộ xã hội và đội ngũ trí thức luôn là lực lượng nòng cốt sáng tạo và truyền bá tri thức. Sinh ra và trưởng thành trong lòng dân tộc, trí thức Việt Nam luôn gắn bó với dân tộc, đóng góp to lớn và quan trọng vào sự nghiệp dựng nước, giữ nước và phát triển đất nước. Nhiều thế hệ trí thức, nhiều nhà trí thức đã trở thành những tấm gương sáng ngời về yêu nước, thương dân, hết lòng vì nước, vì dân. Vì vậy, nhân dân đã ghi công và tôn vinh trí thức “Hiền tài là nguyên khí quốc gia”.

Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ thành phố Cần Thơ lần thứ XIV, nhiệm kỳ 2020 - 2025 xác định 3 khâu đột phá chiến lược nhằm hiện thực hóa các mục tiêu, chỉ tiêu, phương hướng, nhiệm vụ đề ra, trong đó **khâu đột phá thứ ba** là “tận dụng cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, tăng cường ứng dụng thành tựu khoa học - kỹ thuật trong quản lý, điều hành kinh tế - xã hội, bảo vệ môi trường, thích ứng với biến đổi khí hậu. Đổi mới sáng tạo, tạo bứt phá về

năng suất, chất lượng, hiệu quả và sức cạnh tranh; lấy doanh nghiệp làm trung tâm của đổi mới ứng dụng và chuyển giao công nghệ”. Điều này khẳng định sự quan tâm đặc biệt của thành phố với việc phát huy năng lực, trí tuệ của đội ngũ trí thức.

Những năm qua, đội ngũ trí thức thành phố Cần Thơ đã có những đóng góp tích cực và ngày càng khẳng định là nguồn lực quan trọng trong sự nghiệp xây dựng, phát triển thành phố. Trên từng lĩnh vực hoạt động chuyên môn, đội ngũ trí thức đã và đang là nòng cốt quan trọng xây dựng Đảng, chính quyền trong sạch, vững mạnh; tham gia hoạch định, lãnh đạo, tổ chức thực hiện các mục tiêu, nhiệm vụ trong các nghị quyết của Trung ương và của Thành phố; xây dựng các quy hoạch, chương trình, kế hoạch hoạt động, các thể chế, quy chế của cơ quan, đơn vị góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác quản lý nhà nước tại địa phương; giáo dục, truyền bá tri thức, nâng cao trình độ dân trí và nhận thức của xã hội.

Song song đó, đội ngũ trí thức thực hiện tư vấn, phản biện, giám định xã hội các chính sách, chương trình của các cấp, các ngành bảo đảm phát huy được hiệu lực, hiệu quả; tham mưu tổ chức các sự kiện ngoại giao chính trị, ngoại giao văn hóa, ngoại giao kinh tế và hợp tác giáo dục - đào tạo một cách chủ động, sáng tạo. Đặc biệt, với vai trò là lực lượng chủ yếu trong tiếp thu, làm chủ và sáng tạo khoa học và công nghệ, đội ngũ trí thức thành phố đã có nhiều công trình khoa học, sáng kiến, giải pháp góp phần chuyển đổi cơ cấu kinh tế, tăng năng suất lao động và thúc đẩy tiến bộ xã hội. Hằng năm, đội ngũ trí thức thành phố tham gia thực hiện nhiều đề tài, dự án các cấp thuộc nhiều lĩnh vực như nông nghiệp, y tế, bảo vệ môi trường, công nghệ sinh học, công nghệ thông tin, kinh tế, xã hội, quốc phòng, an ninh...

Trích câu nói của Thân Nhân Trung trong bài văn bia khoa Nhâm Tuất, niên hiệu Đại Bảo thứ 3 (1442), được dựng năm Hồng Đức thứ 15. Xem Hội Khoa học Lịch sử Việt Nam, Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Bắc Giang: *Thân Nhân Trung - “Hiền tài là nguyên khí của quốc gia”*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2013, tr.8-9.

Xây dựng đội ngũ trí thức thành phố Cần Thơ đáp ứng yêu cầu của cách mạng khoa học công nghệ, thúc đẩy công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế là quan trọng và cấp thiết, nhất là trong bối cảnh tác động của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư. Trong cuộc Cách mạng này, với cả thuận lợi và khó khăn, thời cơ và thách thức, vai trò của đội ngũ trí thức thành phố được thể hiện ở những điểm chủ yếu sau:

Một là, đội ngũ trí thức đi tiên phong trong việc nghiên cứu, học tập, quán triệt sâu sắc cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư với tất cả các sắc thái, sự tác động; cơ hội và thách thức của nó đối với sự phát triển của đất nước nói chung, của thành phố Cần Thơ nói riêng. Trên cơ sở đó, tuyên truyền, phổ biến kiến thức về cách mạng khoa học công nghệ nói chung và cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư nói riêng tới các tầng lớp nhân dân (công nhân, nông dân, doanh nhân, học sinh, sinh viên...); làm cho họ thấu hiểu được “cơ hội” và “nguy cơ” do cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư mang đến để từ đó tự nguyện chuẩn bị các điều kiện cần thiết, tham gia vào những chương trình, dự án “lập thân, khởi nghiệp” áp dụng công nghệ mới vào cuộc sống.

Hai là, đội ngũ trí thức không chỉ đi tiên phong trong việc nghiên cứu, phổ biến kiến thức về khoa học công nghệ mà còn gương mẫu, say mê trong việc áp dụng những tiến bộ của Cách mạng công nghiệp lần thứ tư vào cuộc sống (sản xuất, kinh doanh, dịch vụ, tổ chức cuộc sống, bảo vệ môi trường, quản lý xã hội, phát triển y tế, văn hóa, giáo dục - đào tạo, quốc phòng, an ninh...).

Ba là, đội ngũ trí thức đi đầu, đảm

nhận sứ mệnh lịch sử định hướng, dẫn dắt xã hội thích ứng với cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, nắm bắt và hiện thực hóa cơ hội do cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư mang lại để đưa đất nước phát triển gần sát với nhóm nước phát triển trên thế giới.

3. Một số giải pháp phát huy vai trò của đội ngũ trí thức thành phố Cần Thơ trước tác động của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư

Để thành tựu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư được ứng dụng trong các lĩnh vực của đời sống, góp phần thúc đẩy kinh tế - xã hội thành phố phát triển nhanh và bền vững, thiết nghĩ đội ngũ trí thức thành phố Cần Thơ không ngừng nâng cao tinh thần trách nhiệm, tích cực phát huy vai trò của mình trước tác động mạnh mẽ của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư.

Một là, đội ngũ trí thức cần phải nhận thức đúng về cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư cũng như xu hướng phát triển tất yếu và tác động của nó đối với đời sống kinh tế - xã hội, qua đó có những thái độ tích cực trong quá trình phát triển chung của đất nước, đóng góp tích cực vào sự phát triển của thành phố.

Công nghệ - Minh họa: Đ. Phương

Mỗi trí thức phải xác định việc nghiên cứu, ứng dụng thành tựu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư là trách nhiệm xã hội giao cho mình, đặc biệt là đội ngũ trí thức có trình độ cao và đội ngũ trí thức trong các cơ quan Đảng, Nhà nước, các tổ chức chính trị - xã hội càng cần phải nâng cao vai trò, trách nhiệm.

Hai là, mỗi trí thức phải tâm huyết, tích cực học tập, nâng cao trình độ, chủ động nghiên cứu tiếp thu, ứng dụng một cách sáng tạo, hiệu quả các thành tựu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư để giải quyết các vấn đề cụ thể của thực tiễn và ngay trong công việc của cơ quan, tổ chức nơi mình làm việc.

Xác định rõ năng lực, sở trường của mình để lựa chọn những ngành, nghề phù hợp; có sự chuẩn bị đầy đủ cho công việc của tương lai do các xu hướng thay đổi công nghệ của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đem lại thông qua việc trả lời câu hỏi “mình muốn gì?”, “cần chuẩn bị những gì để đạt được điều mình muốn?” và chủ động chuẩn bị tốt nhất cho tương lai của mình trong bối cảnh Cách mạng công nghiệp lần

thứ tư.

Ba là, chủ động tìm hiểu về các yêu cầu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư cũng như tích cực học tập, rèn luyện kỹ năng và nâng cao năng lực bản thân đáp ứng yêu cầu đó để không bị lạc hậu và có thể trở thành công dân toàn cầu, đội ngũ trí thức không thể bị máy móc và robot thay thế, không bị loại ra khỏi lực lượng lao động quan trọng khi ứng dụng các công nghệ mới do cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đem lại.

Bốn là, mỗi cá nhân cần linh hoạt và làm chủ kỹ năng quản lý sự thay đổi để có khả năng làm việc với công nghệ hiện đại, thích ứng với sự thay đổi nhanh chóng trong phương thức sản xuất mới, phương thức giao tiếp mới của xã hội cũng như phong cách sống mới của thời đại; luôn xây dựng và rèn luyện kỹ năng sáng tạo với phương châm của UNESCO là “không ngừng học hỏi, học để biết, học để làm việc, học để chung sống cùng nhau”, để rèn luyện ý thức “học tập suốt đời”; không ngừng nâng cao năng lực của bản thân để trở thành người thông minh trong sản xuất, trong tiêu dùng và trong giao tiếp xã hội.

Công nghệ số - Minh họa: Đông Phương

TÌM HIỂU TỔNG QUAN VỀ QUẢN TRỊ DỊCH VỤ VĂN HÓA

ThS. Lê Văn Thành

Khái niệm dịch vụ văn hóa

Trong những năm gần đây, kinh tế Việt Nam ngày càng hội nhập sâu, rộng hơn với kinh tế thế giới. Điều đó đã mở ra nhiều cơ hội cho ngành dịch vụ phát triển mạnh mẽ, trong đó có các loại hình dịch vụ văn hóa. Điểm khác biệt lớn nhất của các dịch vụ văn hóa là khách hàng không tiêu dùng như một hàng hóa, dịch vụ thông thường, mà khi họ tiêu dùng chính là họ thưởng thức, chiêm nghiệm và khám phá các giá trị, những nét đặc sắc văn hóa của mỗi cộng đồng, quốc gia. Tuy nhiên, qua khảo cứu nhiều tài liệu cho thấy, nếu thuật ngữ dịch vụ ra đời khá sớm và được nhiều nhà định hình nội hàm và ngoại diên, thì thuật ngữ dịch “vụ văn hóa” ít được đề cập đến.

Ở phạm vi quốc tế, theo khoản 4, Điều 4, công ước về bảo vệ và phát huy sự đa dạng của các biểu đạt văn hóa của UNESCO (2005) cho rằng “các hoạt động, các sản phẩm và các dịch vụ, mà tại thời điểm hình thành chúng sở hữu một đặc tính, công dụng, hay mục đích cụ thể, thể hiện hoặc chuyển tải các biểu đạt văn hóa, bất kể

giá trị thương mại của chúng là gì. Bản thân các hoạt động văn hóa vừa là thành phẩm, vừa có thể đóng góp vào việc sản xuất các sản phẩm và các dịch vụ văn hóa”. Như vậy, đối với các dịch vụ văn hóa, điều mà UNESCO quan tâm không phải “giá trị thương mại” của chúng mà là những giá trị, bản sắc văn hóa mà nó chứa đựng, chuyển tải đến người tiêu dùng.

“Dịch vụ văn hóa là một thành tố của ngành công nghiệp văn hóa. Đó là những dịch vụ thuộc lĩnh vực văn hóa, và cả những dịch vụ không thuộc lĩnh vực văn hóa một cách trực tiếp, nhưng có tính chất văn hóa - xã hội, được tạo ra nhằm thỏa mãn các nhu cầu đời sống văn hóa, tinh thần của con người” (Bùi Hoài Sơn - Nguyễn Hồ Phong). Nội hàm của khái niệm này xác lập các vấn đề sau của các dịch vụ văn hóa:

- Dịch vụ văn hóa trước hết là một bộ phận không thể tách rời của tổng thể ngành công nghiệp văn hóa của mỗi quốc gia. Quốc gia nào có ngành công nghiệp văn hóa càng phát triển mạnh, thì các dịch vụ văn hóa càng sôi động, phong phú.

Giao lưu Văn nghệ - Ảnh: Đông Phương

- Dịch vụ văn hóa trước hết là một bộ phận không thể tách rời của tổng thể ngành công nghiệp văn hóa của mỗi quốc gia. Quốc gia nào có ngành công nghiệp văn hóa càng phát triển mạnh, thì các dịch vụ văn hóa càng sôi động, phong phú. Ở khía cạnh nào đó, sự phát triển của các dịch vụ văn hóa là “phong vũ biểu” của ngành công nghiệp văn hóa.

- Hàng hóa dịch vụ văn hóa cũng mang tính đặc điểm, bản chất của kinh tế dịch vụ nói chung như tính vô hình, tính không thể dự trữ, tính không tách rời giữa quá trình cung cấp và tiêu dùng dịch vụ, tính không chuyển quyền sở hữu.

- Dịch vụ văn hóa không chỉ gói gọn trong lĩnh vực văn hóa, mà những dịch vụ thể hiện tính chất văn hóa - xã hội cũng có thể được xem là một dạng dịch vụ văn hóa.

- Các dịch vụ này nhằm đáp ứng nhu cầu thỏa mãn đời sống tinh thần của người dân là chính.

Phân loại dịch vụ văn hóa ở Việt Nam

Phân loại dịch vụ văn hóa là việc làm cần thiết nhằm tạo điều kiện thuận lợi trong công tác nghiên cứu, phân tích vấn đề theo bình diện khác nhau. Nếu căn cứ vào văn bản hành chính nhà nước, theo mục a, khoản 1, Điều 2, Nghị định số 103/2009/NĐ-CP ngày 06/11/2009 của Chính phủ về Ban hành quy chế hoạt động văn hóa và kinh doanh dịch vụ văn hóa công cộng. Xác định các hoạt động văn hóa và dịch vụ văn hóa gồm: lưu hành, kinh doanh băng, đĩa ca nhạc, sân khấu; biểu diễn nghệ thuật, trình diễn thời trang; triển lãm văn hóa, nghệ thuật; tổ chức lễ hội; viết, đặt biển hiệu; hoạt động vũ trường, karaoke, trò chơi điện tử, các hoạt động văn hóa, dịch vụ văn hóa và các hình thức vui chơi giải trí khác. Trong Thông tư số 04/2009/TT-BVHTTDL của Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch Quy định chi tiết thi hành một số quy định tại Quy chế hoạt động văn hoá và kinh doanh dịch vụ văn hoá công cộng ban hành kèm theo Nghị định số 103/2009/NĐ-CP thì các dịch vụ văn hóa gồm: Thu âm (phòng thu nhạc và lời); ghi hình (quay camera); vẽ truyền thần, vẽ tranh, sao chép tranh; làm tượng; sản xuất hàng mã; dạy khiêu vũ, dạy nhạc.

Từ cơ sở nghiên cứu thực tiễn tồn tại các loại hình dịch vụ văn hóa trong đời sống xã hội Việt Nam hiện nay, theo Bùi Hoài Sơn - Nguyễn Hồ Phong phân loại dịch vụ văn hóa như sau:

- *Phân loại theo chủ thể tổ chức hoạt động*

+ *Dịch vụ văn hóa nhà nước*: Các loại hình dịch vụ văn hóa này do các thiết chế, thể chế, doanh nghiệp, trung tâm... thuộc nhà nước tổ chức hoạt động. Loại dịch vụ này thường phát triển mạnh trong các thiết chế văn hóa cơ sở như: Trung tâm văn hóa các cấp, Nhà thiếu nhi, Cung Văn hóa Lao động, Nhà Văn hóa Sinh viên... Điểm khác biệt là các đơn vị này tổ chức các hoạt động dịch vụ văn hóa không nhằm mục đích chính là tối đa hóa lợi nhuận kinh tế, mà nhằm thực hiện chức năng, nhiệm vụ chính trị xã hội của mình.

+ *Dịch vụ văn hóa tư nhân*: Đây là các loại dịch vụ do các cá nhân, tổ chức ngoài nhà nước đầu tư kinh doanh với mục đích chính là thu lợi nhuận kinh tế. Dịch vụ văn hóa do tư nhân đầu tư kinh doanh thường tập

trung phát triển ở các đô thị lớn như Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh, Đà Nẵng, Cần Thơ, Hải Phòng, ... Để đảm bảo lợi nhuận trong kinh doanh, các cá nhân, tổ chức tham gia cung cấp dịch vụ văn hóa thường xuyên đổi mới và phát triển sản phẩm theo hướng đáp ứng nhu cầu của khách hàng, từ đó tạo ra tính năng động, cạnh tranh trên thị trường dịch vụ văn hóa.

- *Phân loại theo thuộc tính cơ bản của dịch vụ*

+ *Dịch vụ văn hóa thiên về giá trị nghệ thuật* gồm: Sân khấu, biểu diễn nghệ thuật, trình diễn thời trang; triển lãm văn hóa, nghệ thuật; vẽ truyền thần, vẽ tranh; làm tượng; điện ảnh;... Nhóm dịch vụ này trước kia do nhà nước sản xuất thì trong những năm gần đây đã thu hút được sự đầu tư phát triển của các thành phần kinh tế ngoài quốc doanh.

+ *Dịch vụ văn hóa thiên về giá trị giải trí, kinh doanh* gồm: Lưu hành, kinh doanh băng, đĩa ca nhạc; tổ chức lễ hội; hoạt động vũ trường, karaoke, trò chơi điện tử; thu âm (phòng thu nhạc và lời); ghi hình (quay camera); sản xuất hàng mã; dạy khiêu vũ, dạy nhạc;... Nhóm dịch vụ này phát triển song hành cùng với sự phát triển ngày càng cao của đời sống kinh tế. Vì vậy, sự phát

triển của nó phần nào phản ánh tốc độ, quy mô phát triển của ngành dịch vụ văn hóa.

- *Phân loại theo cơ chế tài chính của dịch vụ*

+ *Dịch vụ văn hóa không thu phí gồm:* Biểu diễn nghệ thuật đường phố, triển lãm văn hóa, nghệ thuật công cộng;... Nhóm dịch vụ này phục vụ cho số đông công chúng, thường được tổ chức nơi công cộng để người dân có nhiều cơ hội tiếp cận và tiêu dùng nhất. Đồng thời, trong nhiều trường hợp, các doanh nghiệp tổ chức các dịch vụ văn hóa không thu phí để giới thiệu, quảng bá những sản phẩm hàng hóa văn hóa có thu phí khác.

+ *Dịch vụ văn hóa có thu phí:* là nhóm dịch vụ văn hóa mà người tiêu dùng muốn sử dụng phải trả một khoản phí nhất định. Đây là nhóm dịch vụ phổ biến nhất trong thị trường văn hóa. Tuy nhiên, mức phí cao hay thấp là phụ thuộc nhiều vào chủ thể tổ chức, cũng như chất lượng của dịch vụ đó.

Vai trò, chức năng của quản trị dịch vụ văn hóa

- *Hoạch định sự phát triển các dạng dịch vụ văn hóa:* Thông qua công tác quản trị mà các dạng dịch vụ văn hóa được hoạch định phát triển. Nghĩa là được thiết lập mục

Tiết mục nghệ thuật Chào năm mới 2022 ở TP. Cần Thơ. Ảnh: Trương Trọng

tiêu và đưa ra các hành động cần thiết để đạt được mục tiêu trong quá trình cạnh tranh với các sản phẩm hàng hóa, dịch vụ văn hóa khác. Trong khi nhà quản trị cấp cao chú trọng các mục tiêu tổng thể và các chiến lược, thì nhà quản trị bộ phận phải phát triển các kế hoạch hoạt động cho nhóm mình phụ trách nhằm tham gia vào việc thực hiện mục tiêu chung trong quá trình phát triển các dạng dịch vụ văn hóa. Vấn đề là ở chỗ, các nhà quản trị dịch vụ văn hóa phải tạo ra các mục tiêu trong mối liên kết nỗ lực để thực hiện mục tiêu tổng thể của tổ chức. Hơn nữa, họ phải đưa ra các kế hoạch để quản trị và liên kết các nguồn lực nhằm đạt được mục tiêu đó.

- *Tổ chức hoạt động dịch vụ văn hóa:* Chức năng tổ chức hoạt động của công tác quản trị dịch vụ văn hóa liên quan đến việc xác định các công việc được thực hiện, ai sẽ thực hiện chúng và cách thức quản lý, liên kết các công việc giữa các bộ phận trong một tổ chức như thế nào để đảm bảo đạt được mục tiêu của các hoạt động dịch vụ văn hóa.

Các nhà quản trị dịch vụ văn hóa phải tổ chức các nhóm làm việc, cũng như tổ chức để thông tin, phân bổ các nguồn lực vào các công việc một cách hợp lý và hiệu quả. Điều quan trọng nhất của nhà quản trị dịch vụ văn hóa là phải thiết kế được một mô hình tổ chức hoạt động cho phù hợp với chiến lược và mục tiêu hoạt động của tổ chức nhằm đáp ứng những thay đổi của môi trường kinh doanh dịch vụ văn hóa.

- *Điều khiển (lãnh đạo) hoạt động dịch vụ văn hóa:* Chức năng này của công tác quản trị dịch vụ văn hóa là muốn nhấn mạnh đến vai trò trực tiếp của nhà quản trị. Sau khi hoàn thành việc lập kế hoạch, thiết kế cơ cấu tổ chức, sắp xếp đội ngũ nhân viên, các nhà quản trị dịch vụ văn hóa cần thực hiện chức năng lãnh đạo đối với tổ chức. Đó là quá trình thúc đẩy mọi người thực hiện những công việc cần thiết để hoàn thành mục tiêu của tổ chức. Để đạt hiệu quả trong công tác quản trị dịch vụ văn hóa, nhà quản trị phải nắm bắt khả năng của từng cá nhân, hành vi của nhóm, có khả năng thúc đẩy nhân viên và giao tiếp hiệu quả. Ngoài ra, nhà quản trị cũng cần có khả năng nhìn xa trông rộng, một khả năng nhìn tới tương lai để có thể đưa ra những dự báo xu hướng phát triển các dịch vụ văn hóa, từ đó có thể đưa ra những

quyết định quản trị phù hợp kịp thời.

- *Kiểm tra, giám sát các hoạt động văn hóa:* Vai trò, chức năng kiểm tra, giám sát của hoạt động quản trị dịch vụ văn hóa được thực hiện thông qua sự chỉ đạo, quản lý của nhà quản trị trong quá trình điều hành thực hiện chiến lược và kế hoạch hoạt động dịch vụ văn hóa. Nhờ có chức năng này, nhà quản trị có thể phát hiện những sai sót, những “chệch hướng” trong quá trình các hoạt động dịch vụ văn hóa vận hành, từ đó kịp thời điều chỉnh cho phù hợp với mục tiêu chung. Kiểm tra là chức năng vô cùng quan trọng trong tiến trình quản lý bởi nó đảm bảo chắc chắn rằng tổ chức đang đi đúng hướng trong nỗ lực đạt đến mục tiêu trong quá trình tổ chức hoạt động, kinh doanh dịch vụ văn hóa.

Tài liệu tham khảo:

Bùi Hoài Sơn - Nguyễn Hồ Phong (đồng chủ biên) (2020), Quản trị dịch vụ văn hóa, Nxb. Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh.

Tác giả: Nguyễn Hồng Trang
Tác phẩm: Sắc sen Đồng Tháp
Chất liệu: Màu nước

ԽՍԷ ՏՏՈՒ ՏՈՒՄ ԽԱՍԷ ԽՍԷ ԵՂՈՒԵ

ThS. Lê Kim Chiếu

Hậu Giang vùng đất có hệ thống sông ngòi, kênh rạch chằng chịt với nhiều con sông lớn chứa đầy nước ngọt quanh năm, lại có bờ biển dài. Vì vậy, đây là nơi sinh sống của những loài thủy hải sản nước ngọt. Đến đây, người ta có thể tìm thấy cá, tôm, cua, sò, tôm tít, ốc... Tất cả những loài kể trên đều được nhắc đến trong cuộc sống hằng ngày.

Cá là một trong số những sản vật chủ yếu nhất mà thiên nhiên nơi đây ban tặng cho người dân. Cá ở đây phong phú về chủng loại, dồi dào về số lượng. Văn hóa ẩm thực ở Hậu Giang có hình ảnh “cá” xuất hiện rất nhiều. Nhưng đây chỉ là hình ảnh chung, từ “cá” còn đi kèm với các giống cá cụ thể: lóc, trê, lòng tong, rô, sặc... Trong đó, cá nước ngọt chiếm ưu thế. Chúng là những thực phẩm gần gũi với người dân ở Hậu Giang. Môi trường sống của những loài cá này là các ao hồ, sông, rạch, nên việc đánh bắt rất dễ dàng, người ta không cần nuôi, đến mùa chỉ có việc tát đìa là bắt lên ăn.

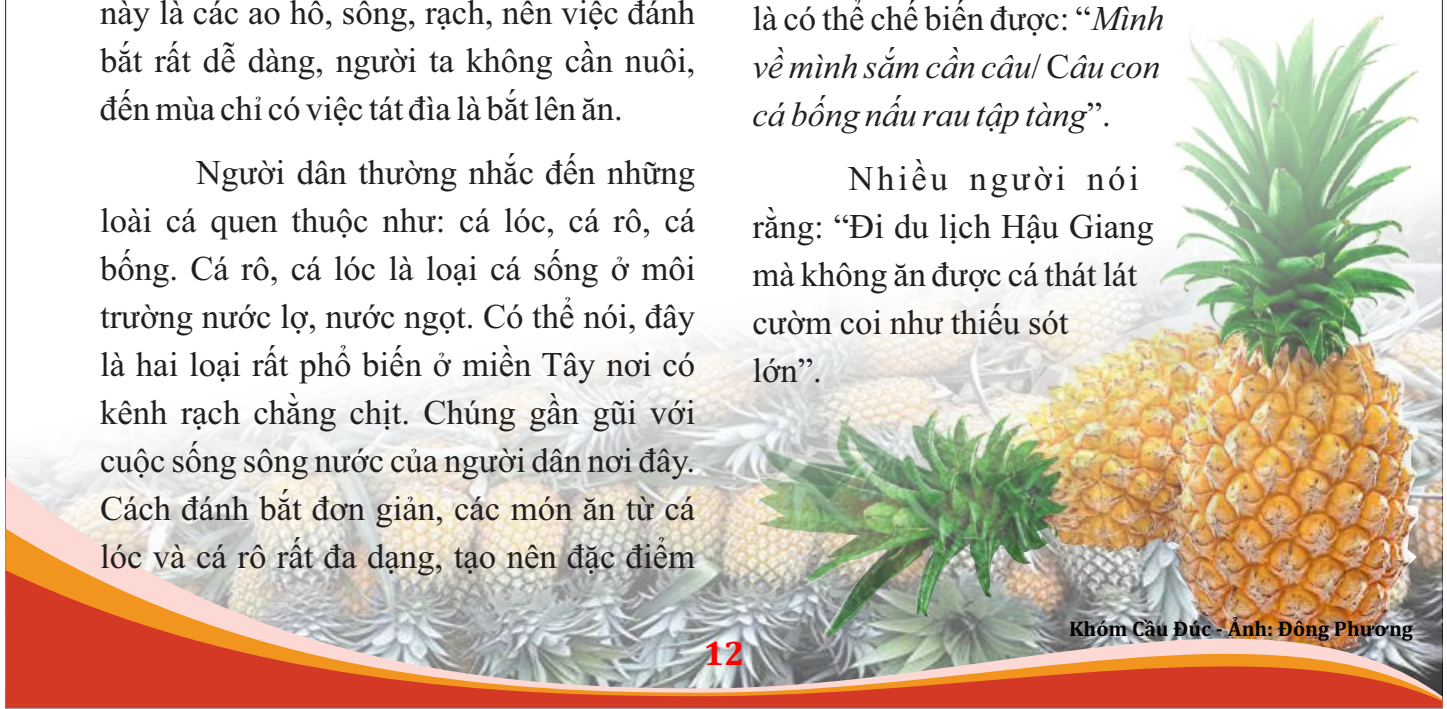
Người dân thường nhắc đến những loài cá quen thuộc như: cá lóc, cá rô, cá bống. Cá rô, cá lóc là loại cá sống ở môi trường nước lợ, nước ngọt. Có thể nói, đây là hai loại rất phổ biến ở miền Tây nơi có kênh rạch chằng chịt. Chúng gần gũi với cuộc sống sông nước của người dân nơi đây. Cách đánh bắt đơn giản, các món ăn từ cá lóc và cá rô rất đa dạng, tạo nên đặc điểm

riêng của ẩm thực miền Tây. Món ăn miền Tây đa dạng, sáng tạo, từ một loại nguyên liệu người ta có thể chế biến thành nhiều món khác nhau và ngược lại.

Cá lóc trưởng thành lớn bằng cườm tay, có con sống lâu năm có thể to bằng bắp chuối chân người lớn, thịt ngon và bở. Cá rô thường sống trên đồng nước ngập, lớn bằng hai, ba ngón tay, thịt trắng và ngon. Nhưng ngon nhất vẫn là cá rô mè.

Cá bống là hình ảnh quen thuộc, gần gũi với người Việt Nam, từng xuất hiện trong truyện cổ tích (Tám Cám), là biểu tượng của sự chất phác, chịu thương chịu khó. Khu vực ở Hậu Giang quanh năm nắng nóng và mưa nhiều nên thích hợp cho loài cá này sinh trưởng và phát triển. Vào những lúc mưa dầm là thời điểm cá bống nhiều nhất, loại cá này chỉ ăn bọt nước, nên bụng không dơ, người ta chỉ việc rửa sạch cá là có thể chế biến được: “*Mình về mình sắm cần câu/ Câu con cá bống nấu rau tập tàng*”.

Nhiều người nói rằng: “Đi du lịch Hậu Giang mà không ăn được cá thát lát cườm coi như thiếu sót lớn”.

Ở hầu hết các nhà hàng, tiệm ăn lớn ở Hậu Giang đều có các món ăn được chế biến từ cá thát lát. Người dân Hậu Giang lâu nay coi cá thát lát là món đặc sản rất đáng tự hào của tỉnh nhà. Món đơn giản từ cá thát lát dễ làm và hợp với sở thích của nhiều thực khách là món thát lát muối sả ớt chiên giòn. Sau khi làm sạch cá, người ta dùng sòng dao hoặc vật cứng dần dọc theo chiều dài cá rồi dùng dao cứa ngang theo thân, cách nhau độ 5 cm để gia vị mau thấm, ướp nước sả, phơi nắng độ nửa giờ mới đem chiên. Khi cá gần chín mới rắc sả băm nhuyễn vào để sả không bị khét. Tuy đơn giản nhưng món này được nhiều thực khách cho rằng ngon nhất chỉ ở Cửa hàng số 5 đường Nguyễn Công Trứ - thị xã Vị Thanh, tỉnh Hậu Giang.

Cá thát lát cườm ở Hậu Giang còn rất được các bà nội trợ “tín nhiệm” khi được chế biến thành chả. Thường chả cá có bán sẵn ngoài chợ, mua về, thêm thịt heo nạc băm nhỏ theo tỷ lệ 3 cá/1 thịt, đều tay quét với chút bột ngọt, muối, tiêu xay, hành lá xắt nhuyễn, bắt chảo chiên vàng là các ông đã có món nhậu ngon còn trẻ con thì có món mặn “không chê vào đâu được” để ăn cơm.

Chả cá thát lát nấu canh rau tần ô là một món ăn quen thuộc rất “bắt” trong bữa cơm. Còn trên các bữa tiệc sang trọng, chả cá đẳng hoàng “sánh vai” cùng nhiều hải sản cao cấp khác trong các món lẩu. Tuy nhiên, chỉ ở món lẩu cá thát lát thì “vai trò” của nguyên liệu này mới được thể hiện đúng mực. Chả cá mua về, dùng muống quét đều tay cùng các loại gia vị kể trên nhưng không thêm thịt heo. Nồi nước dùng được nấu bằng xương heo hầm lấy nước ngọt, nêm nếm vừa ăn. Loại rau thích hợp nhất với lẩu này là khổ qua bào mỏng. Bắt nồi lẩu giữa bàn, múc từng muống chả cá thả vào từng đĩa khổ qua nhúng vào nồi rồi chậm rãi thưởng thức. Vị ngọt của cá, vị đắng, giòn của khổ qua vừa tái thấm vào đầu lưỡi hòa trong vị cay của ớt khiến ai ăn cũng phát “ghiền”.

Trong số hàng trăm loại cá ở đây có nhiều loại cá rất ngon nhưng nổi tiếng hơn hết là cá cháy sông Hậu, từng được xếp vào hàng đặc sản của sông nước miền Nam. “*Cá cháy sông đầu đó ngoài khơi, cứ vào mùa gió chướng nổi lên là cá kéo về, kết thành từng đàn đông đúc dưới sông*” [37;666]. Cá cháy không những ngon vì thịt mà trứng cá cũng rất ngon. Ngoài vị béo không ngậy, hương lại thơm ngon trứng cá cháy đã khiến biết bao người ăn không muốn đứng dậy và ăn một lần sẽ mãi không quên:

“Trà Ôn cá cháy lạ kì; nấu rim kho mặn món gì cũng ngon”.

Từ thuở khai hoang lập ấp, cá đã là thức ăn phổ biến trong bữa cơm thường của lưu dân. Cá được dùng làm nguyên liệu để chế biến cả hai món chính trong bữa ăn là món mặn và món canh. Nhìn chung, cá có thể làm nguyên liệu cho nhiều món ăn từ món đơn giản đến cầu kì đều có thể sử dụng cá, nhất là mắm.

Sau cá là tôm. Hình ảnh “tôm” xuất hiện rất nhiều lần. Thông thường cá tôm là hai hình ảnh gắn liền với nhau. Cá tôm là hai loài thủy sản quen thuộc trong đời sống của người dân ở Hậu Giang. Chúng không những dồi dào về số lượng mà còn về cả chất lượng. Chính cách ăn uống nhiều dinh dưỡng từ thực vật và thủy sản đã giúp lưu dân chống chọi được bệnh tật.

Ngày xưa, có thể giá trị tôm cá ngang nhau vì nguồn thực phẩm này rất dồi dào. Nhưng hiện nay, so với cá tôm có giá trị kinh tế cao hơn và là mặt hàng xuất khẩu.

Thiên nhiên hoang dã miền Tây Nam Bộ không chỉ cung cấp cho người dân cá, tôm mà còn rất nhiều sản vật độc đáo khác:

lươn, ếch, nhái, các loại ốc,... Khi xưa lúc đốn cây, đào nương, trồng lúa, con người gặp con gì ăn con nấy. “Mười hai con giáp, con gì cũng ăn, chỉ trừ con rồng là vì không tìm thấy, nếu thấy cũng ăn tuốt”. Lươn, ếch là những thức ăn phản ánh quá trình sinh sống của người dân ở Hậu Giang. Việc lựa chọn trên có thời là sự kinh ngạc cho cư dân Đồng bằng sông Hồng. Những năm 1955 - 1956, người miền Nam ra Bắc tập kết giữa lúc nạn đói hoành hành, các anh bộ đội miền Nam thân nhiên bắt cóc, nhái, thậm chí là ếch ương làm món ăn cơm. Người dân bản địa xem đó là chuyện lạ. Sở dĩ người miền ngoài có tư tưởng ngại thay đổi là vì nơi đây là nơi tổ tiên ta định cư từ lâu đời, mọi hoạt động ăn uống, sinh hoạt đã được sàng lọc, đúc kết thành chuẩn mực của làng, của nước. Dù lâm vào cảnh nghèo túng, họ vẫn không dám làm trái luật lệ đã có từ xưa.

Tóm lại, nguồn thủy hải sản ở Hậu Giang rất đa dạng và phong phú. Ngoài cá tôm còn có các hải sản khác góp phần vào bữa ăn người dân thêm phong phú. Người dân nơi đây sử dụng thủy hải sản là nguồn cung cấp chất đạm chủ yếu. Điều này hình thành nên tập quán thích ăn các sản phẩm từ cá, tôm.

ĐÁM GIỖ MIỆT VƯỜN

Thuy Vũ

Miền Tây những ngày giãn cách xã hội vì dịch bệnh Covid-19. Sáng nay, một người bạn học từ Sài Gòn nhắn tin cho tôi: “Hôm nay đám giỗ ba tôi mà tôi không về được, mình tụ họp nhau sau nhé!”. Đọc tin nhắn, tôi hiểu anh đang rất buồn vì nỗi nhớ gia đình, bè bạn.

Người miệt vườn Nam Bộ có tập quán quần cư ven các bờ sông, kinh rạch để thuận tiện trong việc đi lại (trước đây phương tiện giao thông chủ yếu là ghe, xuồng) và lấy nước tưới tiêu cho đồng ruộng. Nhà này cách khá xa nhà kia, người trong dòng họ hiếm có khi được quây quần đông đủ. Đám giỗ ông bà được xem như một dịp để nhớ về nguồn cội, thắt chặt tình thân để đoàn kết, tương trợ lẫn nhau trong cuộc sống.

Đám giỗ là ngày kỷ niệm ông bà mất thường được người Nam Bộ chia thành 3 buổi cúng: “Mâm tiên”- là bữa cơm diễn ra chiều hôm trước ngày ông bà từ trần, đây cũng là thời điểm con cháu ở xa tụ họp về nên còn có cách gọi khác là “mâm nhóm họ”; “mâm giỗ chính” được tổ chức vào sáng ngày giỗ chính được tổ chức trang trọng và quy củ, phân chia thứ bậc ai ngồi mâm giữa (các bậc cao niên, vai vế lớn trong họ tộc), ai ngồi các mâm châu rìa (con cháu); “mâm hạ” hay còn gọi là mâm chiều dành cho con cháu ở xa, không tiện về, phải ngủ qua đêm hoặc những ai chưa “đã”, muốn nhập tiếp.

Người dân Nam Bộ có câu nói “Ngày 30 thường vui hơn Tết”. Nếu ngày đám giỗ là ngày thiêng liêng nhằm tưởng nhớ công

ơn người đã khuất thì chiều “nhóm họ” mới chính là thời khắc vỡ òa cảm xúc trong tình thâm gia tộc, khi được gặp lại nhau sau một thời gian xa cách vì ai cũng bận nhọc nhằn mưu sinh trên khắp nẻo đường đời.

Thằng Tư, thằng Tám cùng vợ con chèo xuồng hàng chục cây số sang mang theo cặp vịt và mớ trái cây rồi khoe “Vịt chạy đồng ăn ốc, ăn lúa nên nó chắc thịt và thơm hơn vịt ăn thức ăn công nghiệp mua ở chợ nhiều. Tui nói thiệt á!”.

Chú thím Năm kêu thằng Út lại rầy: “Mày mần ruộng ít xịt sao đủ ăn? Tụi tao còn mấy công ruộng cho mướn, năm nay lấy lại cho mày mần kiếm thêm tiền nuôi con nha? Nông dân mình không bám đất, không cày bạc mặt thì không sống nổi đâu con ơi”.

Lại thêm vợ chồng bác Hai, cậu Mười, dì Chín và anh em họ hàng ngoài chợ mới đi đò vào khiến căn nhà thờ tự thường ngày vắng vẻ nay rộn rịp tiếng cười, tiếng nói ấm cúng hẳn lên. Có tiếng ai đó hỏi to như trách móc nhưng giọng nói lại thấm đẫm yêu thương, tự hào: “Nãy giờ sao không thấy mặt anh Ba vậy chị Ba? Bộ ảnh ở thành phố làm cán bộ lớn giờ về đây quên hết anh em rồi hả?”.

Mặc ai nói gì nói, anh Ba chỉ mỉm cười, nhặt cành khô trong vườn đốt lửa lấy than, tỉ mẩn ngồi nướng mớ cá rô, cá lóc của cậu Tám nhà kế bên mới đem qua biếu. Trong khói nướng cá thơm nồng nhưng cay sè, anh dụi mắt nói với con thằng Út đang ngồi châu rìa bên cạnh: “Bác nhớ nội con quá! Hồi còn sống bác cũng hay ngồi xem nội con nướng cá như vậy”.

Cái khâu gói bánh tét, bánh ít... để cúng giỗ thường do phụ nữ đảm nhận. Theo thông lệ, hàng xóm láng giềng sau khi đến dự đám giỗ thường được gia chủ thơm thảo biếu thêm đòn bánh tét, vài cái bánh ít đem về cho con cháu ở nhà. Ngồi canh nồi bánh tét chín cũng là niềm vui đối với những người xa quê, trần trở những giấc mơ thị thành.

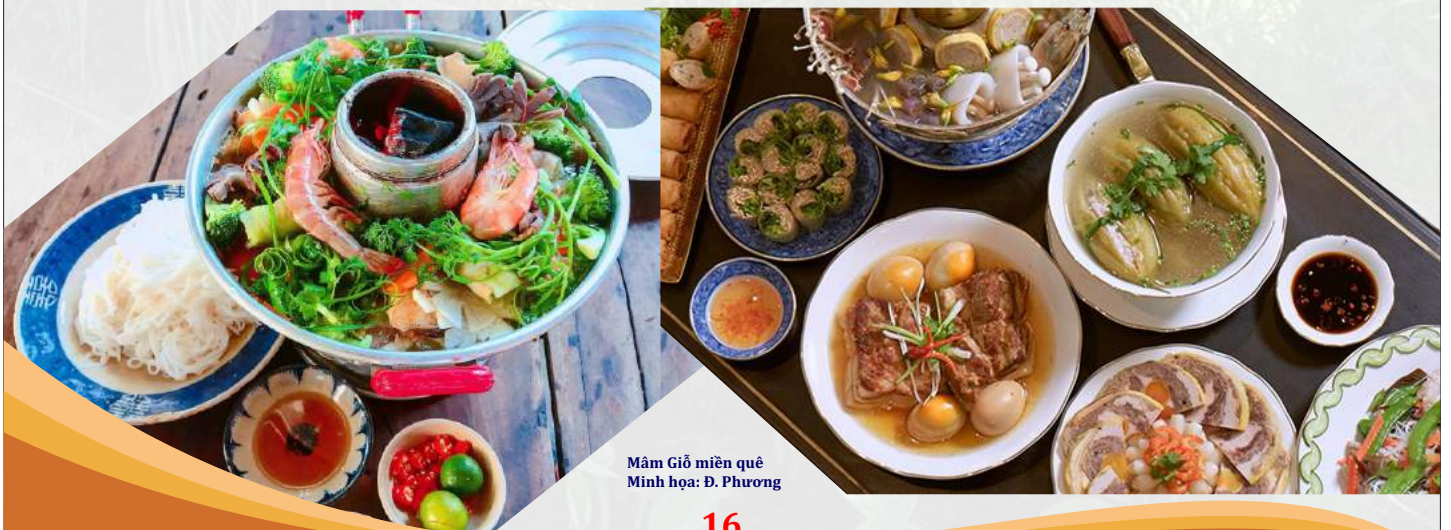
Bữa ăn chiều “nhóm họ” thường kéo dài đến tận đêm khuya. Rượu đế rót tràn cung mây, ai uống được thì uống. Ai tửu lượng yếu hoặc không uống được vẫn ngồi lại tâm tình bên nhau cho bỏ quãng thời gian xa cách. Chị Hai khóc: “Mấy đứa bạn công tác, làm ăn xa thỉnh thoảng nhớ viết thư, gọi điện về cho chị biết tình hình cuộc sống mấy em ra sao, chị nhớ các em lắm. Hồi còn sống, ba má luôn dạy anh chị em mình phải biết đùm bọc, thương yêu nhau”.

Trong mâm cơm cúng đám giỗ ngày chính của người miền Tây, tuy không bị gò bó vào những món bắt buộc, bên cạnh các món như: cà ri gà vịt, cù lao rau củ thịt heo, cá nướng, chả lạnh, thịt kho trứng... tôi thường thấy xuất hiện cặp vịt luộc, gỏi vịt. Có lẽ, do đặc thù địa lý, trước nhà là kinh rạch, bên hiên là mương vườn, sau nhà là ao cá nên việc nuôi vịt cũng là cách cải thiện kinh tế, dự trữ thực phẩm khi có khách đến

chơi mà chợ thì xa.

Có thể nói, đám giỗ trong văn hóa của người Nam Bộ là tổng hòa các mối quan hệ gia đình, làng xóm và sự tri ân những tiền nhân đã khuất. Bây giờ đất nước ngày càng phát triển, cơ sở hạ tầng ở nông thôn được cải thiện, giao thông đường bộ thuận tiện hơn trước rất nhiều. Nhưng cũng chính vì vậy mà nhịp sống trở nên hối hả hơn. Thế giới phẳng chỉ có thể giúp con người xóa nhòa khoảng cách về địa lý nhưng để tình cảm gần nhau hơn lại là những tập quán đẹp đã hình thành nên tính cách nghĩa tình, hào sảng, không chấp nhận tiểu tiết của người miền Tây bao đời nay.

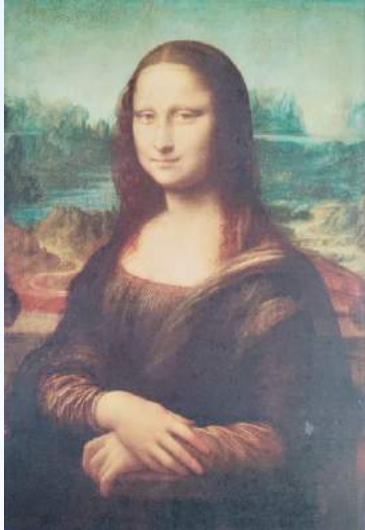
Đừng để nó nhạt nhòa...

Mâm Giỗ miền quê
Minh họa: Đ. Phương

MỘT VÀI CẢM NGHĨ VỀ DIỄN TẢ ĐÔI MẮT TRONG NGHỆ THUẬT VẼ CHÂN DUNG

Lê Thị Hồng Nga

Tác phẩm: Mona Lisa - Tác giả: Leonardo da Vinci

Vẽ chân dung có lẽ là một trong những đề tài ưa chuộng nhất của các họa sĩ. Vẽ chân dung là việc vẽ tranh mà ở đó người vẽ sẽ tập trung vào điểm nhấn trong khuôn mặt. Các nét vẽ chú trọng vào các bộ phận như đường nét lông mày, mũi, miệng, mái tóc – đặc biệt là đôi mắt và biểu cảm của nhân vật. Vẽ chân dung là lĩnh vực đặc thù trong ngành thiết kế, mỹ thuật. Ngoài ra khi vẽ chân dung, bối cảnh, phong nền cũng có thể được thêm vào, nhằm mục đích lột tả chi tiết và sâu sắc hơn tính cách của đối tượng được vẽ.

Trong nghệ thuật vẽ chân dung các bước vẽ cực kỳ quan trọng. Khi bắt đầu một bức vẽ chân dung, kiến thức của các bài tập vẽ cơ bản được ứng dụng vào, cần khái quát tổng thể một cách nhanh chóng, đồng thời tập trung phân tích hình khối. Có hai yêu cầu quan trọng và tiên quyết mà người họa sĩ cần phải làm ngay và làm được, đó là: Quan sát - ghi nhận và nắm bắt đặc điểm, tỷ lệ của người mẫu, sau đó mới có thể bắt tay vào việc vẽ vờ, tia tốt...

Vẽ chân dung cũng như vẽ hình họa toàn thân, người họa sĩ đều phải thực hiện bước dựng hình tổng thể trước – dựng hình

chung, sau đó mới đến các hình/ khối nhỏ hơn. Chúng ta đều biết rằng dưới con mắt nhìn của người họa sĩ, vạn vật đều có hình thù được qui về một dạng hình/ khối nào đó.

Ví dụ như cái cổ của con người sẽ được qui thành khối trụ.

Chóp mũi nhìn từ dưới lên sẽ có hình tam giác, nhìn từ trên xuống – theo chiều dọc sống mũi sẽ là hình thang.

Đầu người nằm trong khung hình quả trứng (biến thể từ hình tròn)...

Một việc quan trọng nữa trong quá trình vẽ chân dung, đó là nắm bắt “đường trục”. Đường trục có thể nói là xương sống lưng của hình thù mọi vật thể. Đường trục dẫn dắt và biểu hiện tư thế của người mẫu (tư thế, góc nhìn gương mặt của người mẫu và động tác liên quan của phần thân dưới).

Họa sĩ phải nắm bắt và phác đường trục khéo léo, chuẩn xác thì mới có thể “điều khiển” được hướng nhìn và cử động của người mẫu, dẫn tới kết quả vẽ chân dung thành công. Đặc biệt, trong nghệ thuật vẽ chân dung, thường đôi mắt người mẫu sẽ được chú ý hơn cả. Vì giống như khi chúng ta gặp mặt, nhìn trực diện một người nào đó và như vậy dĩ nhiên giao tiếp bằng ánh mắt là việc chúng ta làm đầu tiên. Chúng ta sẽ có những cảm xúc ban đầu được tạo ra từ cái nhìn đó. Và trong vô thức chúng ta sẽ có nhận xét về đôi mắt của người đối diện (mắt to hay nhỏ, một mí hay hai mí, sâu hay không, tròng mắt màu gì...).

Vậy nên khi vẽ chân dung, người họa sĩ cần thổi hồn vào đôi mắt người mẫu để khi xem tranh, “bất giác” người xem sẽ bị thu hút bởi ánh nhìn từ đôi mắt người mẫu trong tranh. Tựa ánh nhìn từ đôi mắt nàng Mona Lisa, dịu dàng “mỉm cười”, tạo nên ma lực níu bước chân người thưởng ngoạn tác phẩm ở mọi góc độ chiêm ngắm (kiệt tác mỹ thuật, nhất bảng về thể loại tranh chân dung – bức La Joconde của họa sĩ đa tài người Ý Leonardo de Vinci (15/04/1452 – 02/05/1519). Cái tài của danh họa Leonardo de Vinci là không chỉ vẽ miệng cười mà mắt cũng cười: Nụ cười bí ẩn nổi tiếng của nàng Mona Lisa không chỉ thể hiện ở khóe miệng mà còn ẩn hiện trong đôi mắt nâu trong trẻo mơ màng, thu hút thật đẹp...

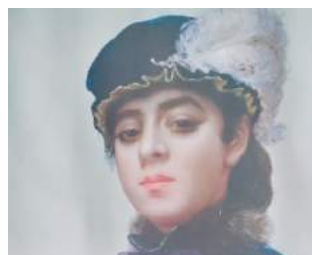
Hoặc trong bức tranh “Người đàn bà không quen biết” của họa sĩ người Nga Ivan Nikolaevich Kramskoi hoàn thành năm 1883, vẽ chân dung một người phụ nữ đang ngồi trên một chiếc xe ngựa hở mui đi trên cầu Anichkov bắc qua sông Fontanka, Sankt-Peterburg (nguyên mẫu chính là nữ họa sĩ Sofia - con gái yêu của danh họa Kramskoi). Những mô tả của một số người về hình ảnh người phụ nữ trong tranh cũng với nhiều thái độ khác nhau. Tuy nhiên, điểm chung dễ nhận thấy là người xem tranh dễ dàng tập trung chú ý vào nữ nhân vật chính với biểu cảm khuôn mặt ưu tư, đôi mắt nhưng sâu thẳm đang nhìn nghiêng nghiêng, ẩn chứa nét buồn phẳng phất, ánh nhìn dò hỏi...

Nét cười thoáng nhẹ trên môi, trong mắt nàng Mona Lisa là biểu hiện niềm hạnh phúc kín đáo, nhẹ nhàng... Còn đôi mắt của “Người đàn bà không quen biết” lại là một “vùng trời” tâm sự, buồn buồn, man mác,

gương mặt toát lên nỗi sầu muộn và sự trống vắng trong tâm hồn (người mẫu Sofia trong thời kỳ này đang rơi vào trầm cảm do thất tình). Dù mục đích miêu tả tâm trạng người mẫu như thế nào thì cả hai danh họa đều đã rất thành công trong việc dẫn dắt cảm xúc của người xem tranh khi ngắm nhìn các nàng mẫu với những “đôi mắt biết nói”, diễn cảm tuyệt vời!

Không thể miêu tả hết vẻ đẹp của những “cửa sổ tâm hồn” trong các bức vẽ chân dung trên thế gian này. Chỉ có thể nói rằng một bức vẽ chân dung thành công khi diễn tả thấu đạt sắc thái tâm trạng của người mẫu bộc lộ qua ánh mắt: Buồn hay vui? Chăm chú hay lơ đãng? Long lanh tràn đầy sức sống hay mội mệ u sầu...? Hãy thử hình dung xem khi chúng ta đứng trước một bức tranh vẽ chân dung, chúng ta sẽ cảm nhận được những gì? Chúng ta sẽ “nghe thấy” người mẫu thì thầm điều gì với chúng ta – chỉ qua biểu cảm đôi mắt?

Vẽ chân dung là nghệ thuật lột tả vẻ đẹp của hình thể và tính cách nhân vật, bất luận là người mẫu ở độ tuổi nào, nam hay nữ, chủng tộc nào... Vẽ chân dung là làm việc với niềm vui nhẹ nhàng, đặc biệt lâng lâng cảm xúc khi diễn tả chiều sâu nội tâm nhân vật, thông qua ánh nhìn đôi mắt.

Tác phẩm: Người đàn bà xa lạ
Tác giả: Ivan Nikolaevich Kramskoi

Tiểu phẩm: VUI XUÂN AN TOÀN

Tác giả: Thanh Bình

Các nhân vật

- 1 - Tư Chơi
- 2 - Vợ Tư Chơi
- 3 - Cậu Hoa Hường
- 4 - Virut Corona

(Không gian trong nhà Tư Chơi)

Tư: Lâu lâu lâu thì ta mới nhậu một lần, lâu lâu lâu thì ta mới nhậu một lần. Nhậu một lần cho hết nguyên chai, nhậu một lần cho hết nguyên mâm... Anh Năm... chút nữa khỏe khỏe tui qua liền... chờ tui nghen!

(Tư Chơi vào nhà nằm gục trên bàn, vợ ra thấy bực bội định đi vào... Tư Chơi nắm tay lại... ca 1 câu bolero)

Vợ: Trời ơi, còn cả tuần nữa mới Tết, mà bây giờ ông nhậu cuộc rồi... chồng con thế này thiệt là khổ, nói biết bao lần mà không nghe, giận hết sức vậy đó.

Tư: Giận thì giận, mà thương thì thương, giận thì giận mà thương thì thương... (ngủ tiếp).

Vợ: Vậy đó, hồi đó mê ông hát bolero và vọng cổ nên mới chịu ưng ông. Hồi mới gặp...

Tư: Mình gặp nhau như lúc, mới quen ban đầu có sao em ngại ngần... (ngủ tiếp).

Vợ: Thôi, hoà à! Tết nhất không lo dọn dẹp giúp tôi, suốt ngày cứ la cà nhậu nhẹt.

Tư: Nhậu nhẹt thì có chứ la cà thì không à, tui nhậu có lịch đàng hoàng, nè kể cho bà nghe, Mừng 1 nhà anh Hai, mừng 2 nhà thằng Ba, mừng 3 nhà chú Bốn, mừng 4 nhà thằng Năm... tới... mừng 9 nhà anh Mười.

Vợ: Vậy ngày nào ông ở nhà?

Tư: Ngày nào mà tui không về nhà... tui ngủ.

Vợ: Gần 20 chục năm nay, lúc nào ông cũng như vậy, riết rồi sao tui chịu nổi đây anh Tư.

Tư: “Anh Tư” lâu lắm mới nghe bà nói 2 từ này, (vô vọng cổ) vậy là em đã sẵn lòng tha thứ... Nguyệt ơi từ nay chúng ta âu yếm gọi tên nhau cho đến hơi thở sau... cùng.

Vợ: Sến súa quá đi, hồi đó tui làm, nghe Bác Hai dẫn ông về làm mai, ông nói ông là người có ý chí lớn, làm việc gì tới nơi tới chốn, không xong việc là ông không chịu về... cho dù kéo ông về ông cũng đi làm tiếp.

Tư: Bác Hai ông đâu có nói sai, tui đang nhậu khi chưa tàn tiệc là tui không chịu về, kéo tui về tui cũng tìm nơi nhậu tiếp.

Vợ: Vậy sao lúc tôi hỏi thử ông câu, để quyết định thì ông lại nói dóc.

Tư: Bà hỏi gì ta? À bà hỏi: Anh Tư có nhậu được 1, 2 chai gì không anh?

Vợ: Ông nói “Anh không bao giờ nhậu 1, 2 chai đâu em”. Nghe tới đó tui chịu luôn.

Tư: Tại bà không nghe hết: Tui nói là tui không bao giờ nhậu 1, 2 chai. Tui nhậu là nguyên thùng.

Vợ: Thì cũng tại may mắn, lời

tốt của Bác Hai. Sau

H a i

muốn

ông về

đây để

làm bạn

n h ậ u

với ông.

Tư: Tri kỷ tri âm mà bà!

Vợ: Thì tri kỷ, tri âm vắng đâu có được, vì nhậu quá nên ông bị ung thư phổi mới đi châu trời rồi đó, cũng muốn theo không?

Tư: Bà nói gỡ hà!

Vợ: Đồng vợ đồng chồng tát biển Đông cũng cạn, bạn bè tui ai nấy cũng ăn nên làm ra, chứ ai như ông làm ngày nào nhậu ngày đó, làm gánh nặng cho vợ con, xã hội.

Tư: Gánh nặng cho vợ con thì có, chứ xã hội thì hông có à nghen.

Vợ: Sao không! Như đợt trợ cấp của nhà nước sau mùa dịch Covid – 19 đó. Nếu xét ông thôi thì không có được trợ cấp đâu, nhưng chính quyền địa phương thấy trường hợp của mẹ con tui, mấy đứa nhỏ học giỏi nhưng lại khó khăn, túng thiếu nên mới được xét. Tui mắc cỡ với mọi người lắm ông biết không. Mình lành lặn tay chân mà không chí thú làm ăn.

Tư: Tui cũng làm chứ có ở không đâu?

Vợ: Nhưng ông không biết tích góp, dự trữ, đầu tư.

Tư: Cuộc sống vô thường, sống là phải biết hưởng thụ chứ.

Vợ: Nhưng ông hưởng thụ thái quá, khi trái gió trở trời, hay những biến cố gì rồi làm sao? Có phải khổ tới không? Ông bớt rượu chè cho vợ con nó nhờ ông à!

Tư: Ngày tư ngày tết, tui hông muốn cãi vã. Tết này tui không nhậu nhiều nữa, tui đi chơi, mấy thằng đệ nó rủ đi thành phố, đi miền Trung, đi miền Bắc cho biết đây đó.

Vợ: Trời... trời... đang lúc này... Ai ở đâu thì ở yên đó là giúp nước, giúp dân rồi!

Tư: Bà nói câu này nghe quen quen vậy cà!

Vợ: Ông ở nhà, chút nữa có khách, tui đi mua ít bánh mứt về đãi. Tết tới nơi mà chưa có gì trong nhà, mắc cỡ hết sức.

Tư: Ủa khách nào vậy?

Vợ: Trời ơi, tui báo ông tuần trước rồi á, hôm nay có gia đình bên thằng Sáng bạn trai con Tư xuống nhà chơi cho biết đó. Ông liệu, đừng có làm mất mặt con đó nghe!

Tư: Mặt tui bà hông sợ, sợ mất mặt con.

Vợ: Thì ông nghĩ thử coi...

(cậu Sáng vào nhà, ăn mặc lòe loẹt, dáng người uyển chuyển, mang khẩu trang)

Cậu: Trời ơi, nhà cửa gì mà thấp chùng, tối om, muốn ngộp thở luôn má ơi... Có ai trong nhà không vậy trời?

Tư: Bộ đui sao hông thấy tui nằm đây vậy?

Cậu: Ủa, vậy mà tui tưởng, á há...

Tư: Ông anh tìm ai vậy?

Cậu: Trời ui, mới gặp nói cái hồng vui liền, ta vậy sao kêu bằng anh vậy trời.

Tư: Chẳng hay cô gái xinh đẹp mỹ miều này tìm ai đó.

Cậu: Phải được hông! Phải nhà này của anh Tư...

Tư: Chơi nè.

Cậu: Ui, mới gặp tự nhiên kêu người ta chơi hà, kỳ quá!

Tư: Tui nói tui là Tư Chơi nè bà ché!

Cậu: Ủa là đúng rồi, chào anh Tư, tui là cậu của thằng Sáng, anh chị tui có việc đột xuất nên kêu tui xuống trước, chiều anh chị sẽ xuống sau.

Tư: Cậu Út đây hả, vậy mà hỏi này gặp tưởng đâu vợ tui rước mấy mẹ đồng bóng về cúng chứ!

Cậu: Sốc hông nữa vậy cha nội!

Tư: Tui nói giỡn, thôi bắt tay huề nghen.

Cậu: (Lấy trong giỏ còn diệt khuẩn) Xịt miếng chắc ăn... (xịt vào tay Tư).

Tư: (Cảm thấy khó chịu) Làm kiểu khó ưa, như ở sạch lắm vậy, bày đặt kiểu cách.

Cậu: Không phải kiểu cách mà làm đúng như khuyến cáo của Nhà nước và Bộ Y tế về phòng chống dịch khi tiếp xúc người lạ. Rồi bắt tay...

(Chuẩn bị bắt tay thì Tư ho sặc sụa... Cậu phản ứng chạy xa ra)

Tư: Cậu làm vậy là sao, khi dễ tui hả, nếu vậy mời ra khỏi nhà.

Vợ: Chuyện gì mà ông lớn tiếng vậy? Ủa cậu này là...?

Tư: Là thằng cậu 3D của thằng Sáng đó.

Cậu: Đồ vô duyên. Vô duyên hà!

Vợ: Xin lỗi cậu, cậu ngồi uống nước, ăn bánh!

Cậu: Thôi, tui no rồi!

Vợ: Ủa nãy giờ chồng tui đái cậu cái gì dạ?

Cậu: Nhiều lắm, đái một mâm móc câu luôn.

Vợ: (Nói với Tư) Ông làm cái gì vậy?

Tư: Tôi nghĩ chỗ thân tình, có thể kết thành thông gia, tui bắt tay, bả xịt khuẩn, tui đau họng ho một tiếng bả né ra tuốt ngoài đường, bà thấy họ có tôn trọng mình không?

Cậu: Hông có à nghen, tui sợ lây bệnh rồi sao?

Tư: Nhưng ở đây có ai bệnh đâu mà cậu làm vậy? Làm như vậy là xem thường người đối diện cậu biết không? Bà thấy sao tui kết thông gia với ngữ này được.

Cậu: Đừng có ngữ này ngữ nọ nghen cha già ó đằm.

Vợ: Thôi, xin lỗi cậu, ông nhà tui ổng chân thật nên nói vậy, xem cậu như người nhà mới phản ứng vậy thôi chứ không có ý xấu.

Cậu: Nói như chị phải dễ nghe hông!

Vợ: Còn ông nữa, người ta nghiêm túc thực hiện các biện pháp phòng, chống dịch như khuyến cáo, mặc dù có hơi lố tí nhưng cốt là bảo vệ sức khỏe cho bản thân và cộng đồng. Ông làm gì dữ vậy! Đừng có để mất mặt con!

Tư: Thôi được, tui vì con nên nhịn. Ê cậu 3D... xem như tui xin lỗi, tui với cậu uống một ly giải hòa. Gần Tết nên vui vẻ...

Cậu: Không quạo à nghen.

(Vợ Tư chủ động rót 2 ly, Tư Chơi đổ 1 ly, cầm ly mời Cậu uống chung, vừa mời vừa ho...)

Tư: Ly rượu này là tình nghĩa anh em, uống 1 ly để mọi người biết là chúng ta cùng chung chí hướng, cùng chung tấm lòng. Tui uống trước...

Cậu: Má ơi... tui uống riêng được không?

Tư: Không được, khi dễ nữa phải không cái con bánh bèo?

Cậu: Sao đem giới tính của người ta xỉa xối hoài vậy?

Vợ: Ông lại nữa rồi!

Tu: Bà thấy hông? Uống cùng 1 ly rượu để thể hiện tình thống nhất đoàn kết, yêu thương, gắn bó là văn hóa người Việt mình. Mà con bánh... da lợn này nó không chịu!

Vợ: Ông im đi! Đoàn kết, yêu thương, gắn bó đúng là nét văn hóa của dân tộc Việt Nam, nhưng bản sắc tốt đẹp đó không phải thể hiện ở ly rượu.

Tu: Người ta nói: "Thương nhau chia củ sắn lùi/ Ly bia sẻ nửa, chần sui đắp cùng". Nên phải chia 1 ly mới thể hiện yêu thương.

Cậu: Câu người ta vậy nè ba: "Thương nhau chia củ sắn lùi/ Bát cơm sẻ nửa, chần sui đắp cùng". Ai nói với ông kỳ vậy!

Tu: Mấy thằng bạn nhậu của tui.

Vợ: Ông nghiện rượu đến lú lẫn rồi. Ông làm khổ tui tui chịu, nhưng ông mất hết lý trí, không phân biệt phải trái trắng đen, xem thường tính mạng, sức khỏe, tui để cái nhà này ông ở, mẹ con tui đi luôn. (Vợ tức giận bỏ ra ngoài).

Cậu: Ủa ủa, tự nhiên xuống đây nghe chửi, bị chửi hà. Thôi bái bai ông già ó đằm.

Tu: Đi hết đi, đi hết đi. Mấy ngày Tết, gặp nhau phải tay bắt mặt mừng, chung nhau ly rượu có gì sai, có gì sai phải không... say thiệt rồi.

(Tiếp tục uống rượu rồi gục xuống ngủ... trong giấc mơ Virus Corona xuất hiện)

Virus: Đúng, người

làm vậy không sai... ha hahhhhaaa. (Ho sặc sụa...) hông lẽ ta bị Corona rồi ta. Ủa, ta mà bị gì nữa vì ta là...

Tu: Người là ai?

Virus: Virus Co ca co la! Hhhhaaaaa. Lộn... Corona... kkkk

Tu: Hả? Sao người lại đến đây được?

Virus: Ta có mặt ở đây được khi các người lơ là phòng tránh, khi con người chủ quan, khi con người vô ý thức, vô trách nhiệm...

Tu: Vùng đất của ta không chứa chấp người đâu, đi đi cái con lòn loẹt kia!

Virus: Nếu các người không tạo môi trường tốt, ta cũng đâu tồn tại được. Nóng quá, ta cũng chết, trong không khí lâu quá ta cũng chết. Chỉ có thể bám vào các người mà tồn tại thôi!

Tu: Ta không để người bám vào đâu!

Virus: Đâu dễ vậy, các người thể hiện tình cảm quá mà, nhất là dịp Xuân về tới đây, các người đi chơi đây đó khắp nơi, các người tụ họp đông người, nắm tay, trao nhau từng cốc bia, ly rượu, rồi còn uống chung như lúc nãy người làm đó. Tất cả điều đó sẽ tạo điều kiện cho ta dễ dàng đến với các người...

Tu: Ta sẽ tiêu diệt nhà người, sẽ tiêu diệt nhà người!

Minh họa: Đông Phương

Virut: Chỉ sức mình người à? Vớ lại, diệt ta sao nổi, chỉ có thể phòng tránh xa ta ra thôi. Nhưng vớ ý thức những người giống như người thì ta sẽ có nhiều cơ hội ngự trị trong cõi sống này. Ta đến đây, lại đây vớ ta, lại đây vớ ta.

Tư: Không... không... tránh xa ta ra... không không!

(Tư bưng tỉnh dậy, tay chân quờ quạng – Vợ chạy vào)

Vợ: Minh, mình à, ông làm sao vậy?

Tư: Đáng sợ quá bà à, tui thấy Virut Corona tìm đến tui, đeo bám tui!

Vợ: Là giấc mơ thôi mình à, có thể những lời của tôi, của bà con, của việc tuyên truyền trên đài phát thanh và các kênh thông tin đã tác động lớn đến ý thức của mình, mà những lúc tỉnh táo như thế này mình mới nhận thức được.

Tư: Tui hiểu rồi mình à, tui hứa với mình sẽ bớt dần việc nhậu nhẹt, không còn bê tha như trước, cùng chung tay xây dựng gia đình.

Vợ: Mình nói vậy tui mừng và hạnh phúc lắm, nhưng vậy chưa đủ đâu mình. Chúng ta phải ý thức được mỗi gia đình là tế bào xã hội, phải ý thức được trách nhiệm của mỗi cá nhân đối với cộng đồng, nhất là khi đất nước ta đang chung tay phòng chống dịch bệnh như hiện nay.

Tư: Tui xin hứa với mình. Bây giờ, trước tiên tui giúp mình dọn dẹp nhà cửa chuẩn bị đón Tết. Cùng mọi người đón mùa xuân an toàn – hạnh phúc!

HẾT

Tiểu phẩm
XÃ VĂN MINH

Tác giả: Tấn Phát

Nhân vật:

- 1/ Ông Vũ: 50 tuổi, trưởng ấp 1.
 - 2/ Tuyết: 20 tuổi, con gái ông Vũ.
 - 3/ Bà Phi: 48 tuổi, tiểu thương khá giả.
 - 4/ Đạt: 20 tuổi, con trai bà Phi.
 - 5/ Cao: 20 tuổi, xóm bên thuộc ấp 2.
 - 6/ Ông Thanh: 51 tuổi, trưởng ấp 2.
- Và một số nhân vật khác.

Cảnh 1: SÂN NHÀ BÀ PHI

(Đạt đang ôm, chăm sóc kỹ lưỡng cho con gà trống.)

Tuyết ôm con heo đất đi đến.

Đạt không để ý đến Tuyết mà cứ mãi chăm chút cho con gà.

Tuyết lấy ra tờ 50 ngàn bỏ vào heo đất.)

Tuyết: Heo không đòi ăn cơm, heo không đòi ăn cám, heo chỉ cần ta nhét vô đây mỗi ngày... Nè, chị đã làm xong phận sự, nghĩa vụ hôm nay rồi nghe, không được buồn nữa nghe!

(Đạt vẫn không nghe thấy gì và cứ chăm sóc cho con gà.)

Tuyết: Đạt, thấy gì hông?

Đạt: Con heo.

Tuyết: Thì sao?

Đạt: Là sao?

Tuyết: Còn hỏi là sao nữa? Là làm nghĩa vụ và phận sự của mình đi chớ còn hỏi “là sao” là sao?

Đạt: À quên...

(Đạt lấy trong túi ra tờ 100 ngàn đưa cho Tuyết.)

Tuyết tươi mặt hẳn ra và không ngần ngại nhét ngay vào heo đất.

Đang chăm chú với con gà bông Đạt chìa tay ra.)

Tuyết: Là sao?

Đạt: Tiền thối chứ sao, đưa 100k mà còn hỏi “là sao” là sao?

Tuyết: À quên...

Đạt: Quên khôn quá dạ...

(Hồi lâu, Đạt lại chìa tay ra về phía Tuyết.)

Tuyết: Là sao?

Đạt: Là tiền thối đâu, nói à quên rồi im luôn vậy bạn?

Tuyết: Thì nói à quên rồi còn gì!

Đạt: Giờ nhớ chưa?

Tuyết: Rồi!

Đạt: Nhớ rồi thì thối lại!

Tuyết: Muộn rồi!

Đạt: Là sao?

Tuyết: À quên là quên thối, còn nhớ ra đã muộn vì đã cho heo ăn hết 100k luôn rồi!

Đạt: Trời... Vậy móc tiền túi thối lại cho tui, tiền cử của tui đó bạn!

Tuyết: Em làm gì còn số tiền lớn mà thối cho anh, hi hi. Coi như tiền phạt dành cho anh vì đã không tự giác cho heo ăn mà bị phát giác nên ráng chịu đi há. Hi hi.

Đạt: Gì kì vậy?

Tuyết: Có gì đâu mà kì, tại anh cứ mãi mê với con gà mà không ngó ngang gì tới người

yêu bé bỏng đang đợi chờ và một em heo dể thương nên anh phải gánh chịu hậu quả thật nặng nề để rút kinh nghiệm lần sau.

Đạt: Nói giọng giống y chang ba em, lúc nào cũng nguyên tắc này nguyên tắc nọ!

Tuyết: Thì cha em làm trưởng ấp mà, phải phổ biến những qui định của xã đã chỉ đạo xuống cho người dân nắm được tình hình quyền và nghĩa vụ của mình chứ.

Đạt: Em còn nguyên tắc hơn ba em nữa chứ không giống thôi đâu!

Tuyết: Con hơn cha là nhà có phúc mà! Hi hi. Mà tiền này là của chung chứ bộ, em giếm mình em đâu mà lo, bỏ ống heo khi nào cần xài gì cho hai đứa hay đi chơi cũng có ngay không phải xin cha mẹ! À, mà anh nói với mẹ anh chuyện hai đứa mình quen nhau chưa?

Đạt: Chưa, còn em?

Tuyết: Mèn ơi, anh là đàn ông con trai gì mà nhát quá vậy, còn em tất nhiên là chưa rồi.

Đạt: Vậy mà làm tàn nói tui.

Tuyết: Thì anh là con trai, anh phải nói với mẹ anh trước rồi sang nhà nói chuyện với cha em, cha em ưng thì em cũng ưng ngay mà.

Đạt: Biết rồi, nói hoài. Nhà kế bên làm như xa xôi lắm vậy!

Tuyết: Nhà kế bên mà anh còn chân chừ hoài, xa xôi chắc mặt trời mọc phía Tây nhà anh mới sang nhà em quá. Để mình quen nhau mà lén lút hoài giống như ngoại tình, hàng xóm dị nghị, cha em buồn em khổ tâm lắm anh biết không?

Đạt: Trời, tự nhiên xuống xề giọng trầm buồn thế lương quá vậy bạn?

Tuyết: Anh thử làm con gái như em coi có buồn không? Còn chọc tui, tui là con gái mà!

Đạt: Biết rồi, để gần Tết ta anh nói mẹ sang nhà nói chuyện với cha em được chưa?

Tuyết: Nói vậy thì em nghe vậy, lỡ thương rồi biết làm sao!

Đạt: Gớm!

(Có tiếng vọng từ bên nhà Tuyết gọi sang: “Tuyết à, Tuyết!”)

Tuyết: Dạ. Cha em gọi rồi, nè anh giữ con heo đất nghe, mai đưa lại em rồi bỏ tiền một lúc nghe, em cầm về là cha em biết em qua anh là bị chửi đó.

(Tuyết đặt con heo đất xuống bên cạnh thì đúng lúc Cao cũng ôm con gà đi tới.)

Cao: Lỡ thương anh rồi em biết phải làm sao? Điệp ơi, đây là con heo đất từ lâu em đã dành dụm, trao anh làm lộ phí đường xa, rùi mai đây khi danh phận rõ ràng xin chớ phụ phàng tình xưa duyên cũ ớ ớ ớ...

Tuyết: Anh kì quá...!

(Rồi Tuyết e thẹn bỏ chạy về nhà.)

Cao: Ê, mày có con ghê độc thiệt, làm mai cho tao nghe!

(Đạt liếc nhìn Cao.)

Cao: Nói chơi thôi, nói chơi thôi. Mà mày thấy tao với ghê mày xứng đôi không, nam thanh nữ tú, thanh mai trúc mã... đúng là một cặp trời sinh.

Đạt: Đúng tới nách người ta mà biểu xứng, ra đường quên đem theo hai chữ sĩ diện à?

Cao: Cao mà không có cái đầu, ý là không

có nào đó thì làm được gì ngoài “bóc vác” thì cao làm chi...bắt quá tao mang giày độn... haha...

Đạt: Xàm quá ông nội ơi, qua đây chi?

Cao: Rủ bạn ôm gà đi “xỏ” chơi!

Đạt: Ở đâu vậy? Sẵn coi chân căng con “thần kê” này luôn.

Cao: Thần kê ư? Hứ... Theo mình sẽ biết mà bạn... đi.

(Cả hai ôm gà đi, Đạt nhớ tới con heo đất mà lười đem vô nhà nên ôm con heo đất mang theo.)

CẢNH 2: PHÒNG KHÁCH NHÀ ÔNG VŨ

(Ông Vũ và ông Thanh đang ngồi uống trà tại bàn nước nơi phòng khách nhà ông Vũ.

Ông Vũ cầm bình trà rót thêm cho ông Thanh nhưng hết nước.)

Ông Vũ: Tuyệt à, mang bình thủy lên châm cho cha cái!

(Tuyệt dạ rồi cầm bình thủy đi ra châm vào bình trà.)

Tuyệt: Con mời cha, con mời bác!

Ông Thanh: Con gái rượu của anh năm nay lớn sộ rồi hén. Sắp ngồi sui tới nơi rồi hén! Mà có nơi nào chưa, tui giới thiệu cho?

Ông Vũ: Ui, thời buổi này con cái đặt đâu cha mẹ ngồi đó anh ơi!

Tuyệt: Cha, con luôn nghe lời cha dạy bảo mà, cha ưng đâu thì con ưng đó.

Ông Vũ: Hiếu thảo dữ vậy. Vậy anh kiếm mối làm mai cho con gái tui đi anh, càng xa càng tốt, nhanh gọn lẹ, miễn được là tui gả liền, có con gái lớn rồi như hũ mắm treo đầu giường vậy!

Tuyệt: Cha... huhu.

(Tuyệt bỏ chạy vào trong.)

Ông Thanh: Là sao anh, thấy con bé có vẻ không vui.

Ông Vũ: Tất nhiên là không vui rồi, nó có hiếu lắm nhưng nó đã thương thằng bên nhà rồi nên khi tui nhờ anh mai mối người xa lạ nên nó phản ứng vậy đó. À, còn chuyện mai mối không phải phiền đến anh, duyên nợ của con cái là hạnh phúc cả đời nó, cứ để tui nó tự tìm hiểu rồi quyết, miễn sao hạnh phúc là vui rồi!

Ông Thanh: Anh coi vậy mà biết lý lẽ và hợp thời dữ à nghen. Mà tui thấy anh quyết như vậy là đúng, thời buổi này rồi, còn chuyện mai mối, hứa hôn... rồi ép gả cưới mà con cái không yêu thương nhau thì cũng không hay lắm, khổ tui nó anh à!

Ông Vũ: Anh nói chí phải. Thôi, mình bỏ qua chuyện đó đi anh, khi có tiệc vui tui sẽ đích thân đi mời anh uống rượu mừng.

Ông Thanh: Sẵn lòng. Ngày vui của con anh cũng như ngày vui của con tui mà, phải có mặt để ăn chực chứ!

Ông Vũ: Anh cứ vậy! À, tình hình an ninh trật tự áp anh như thế nào, có chuẩn bị gì cho buổi họp xã sắp tới chưa?

Ông Thanh: Áp tui còn vài hộ nghèo, trẻ em được vận động đi học 100%, chỉ còn vài em bỏ học giữa chừng để phụ giúp gia đình, áp đang đề xuất với xã xem xét đến vận động và hỗ trợ để các em đi học trở lại... Mà tình hình này chắc không được xem xét áp văn hoá rồi, còn áp anh thì quá chuẩn mực, là áp văn hoá nhiều năm liền, tui nghe đâu năm nay cũng sẽ được tặng bằng khen “áp văn hoá” 5 năm liền nữa.

Ông Vũ: Thì mình phải cố gắng vận động những chủ trương của xã để bà con hiểu quyền và nghĩa vụ của mình để cùng nhau

xây dựng và phát triển anh à, đó là lợi ích chung của toàn dân, toàn xã hội mà.

Ông Thanh: Mà phải công nhận áp anh là tuyệt vời, gương mẫu về tình hình trật tự an ninh, lẽ lối xóm áp vẫn minh. Ngày nghỉ mà không tiệt tùng tràn lan ra vỉa hè, tận hưởng ngày nghỉ trong yên bình, tình làng nghĩa xóm thật đáng trân trọng. Một áp nhỏ mà đời sống văn hoá, nếp sống cộng đồng hết sức là văn minh, áp văn hoá nhiều năm liền thật xứng đáng!

Ông Vũ: Anh quá khen!

Ông Thanh: Mà nghe đâu, họp xong có toạ đàm và văn nghệ cho vui cửa vui nhà, tui phụ trách mảng văn nghệ, con gái anh biết hát hò gì không, cây nhà lá vườn để khỏi lãng phí kinh phí cũng hay đó anh!

Ông Vũ: Nó mê lắm à nghen, hát hò suốt ngày, còn mua cái loa cầm tay về tự hát để khỏi làm phiền giờ nghỉ ngơi của bà con mà còn thoả sức đam mê của nó nữa đó anh! Để tui kêu nó ra thử giọng cho anh nghe như thế nào nghe!

Ông Thanh: Vậy thì tốt quá rồi.

Ông Vũ: Tuyệt à, con đem cái mít cờ rô cầm tay ra đây con!

(Tuyệt cầm micro đi ra.)

Tuyệt: Dạ, đây cha.

Ông Vũ: Đưa cha chi, con hát một hai bài cho bác Thanh nghe thử đi con, hát được bác ấy chọn thì cuối năm hát trong buổi văn nghệ tổng kết cuối năm ở xã đó con!

Tuyệt: Thiệt vậy hả cha?

Ông Thanh: Bác làm trưởng ban văn nghệ mà, hát thử đi con!

Tuyệt: Dạ.

(Tuyệt mở điện thoại lên chọn bài.)

Nhạc vang lên bài nhạc trữ tình bolero.)

Ông Thanh: Bài này hơi buồn à...

Ông Vũ: Nhạc dạo thôi anh, chớ nó hát bài sôi động phù hợp với không khí tiệc cuối năm lắm anh!

Tuyệt: Phận là con gái, chưa một lần yêu ai...

Ông Thanh: Vẫn buồn anh à...

(Tuyệt vẫn say sưa hát không để ý gì.)

Ông Vũ kéo ông Thanh ra một góc.)

Ông Vũ: Chắc là nó hát tâm trạng của nó để nhắn gửi thằng người yêu bên cạnh đó! Chủ yếu là anh thấy chất giọng như thế nào rồi chọn thôi.

Ông Thanh: Tui cũng nghĩ vậy. Mà phải công nhận nhà anh gương mẫu ghê, hát hò cũng vừa đủ nghe khỏi làm phiền hàng xóm như vậy thì xóm anh họ làm theo là phải.

(Thình lình bên kia sân một bài nhạc sôi động chát chúa vang lên làm át cả tiếng hát của Tuyệt bên đây. Cả hai ông bất ngờ nhìn nhau.)

Ông Thanh: Mới khen té hen ông.

Ông Vũ: Tuyệt à, ra nói thằng Đạt hát thì hát nhỏ thôi, làm phiền giờ nghỉ ngơi của hàng xóm vậy là không được, người ta gọi điện phàn nàn cha bây giờ. Coi chừng vui quá mất vợ à!

(Tuyệt dạ rồi đi ra ngoài trong khi tiếng nhạc sôi động vẫn còn inh ỏi.)

CẢNH 3: SÂN NHÀ BÀ PHI

(Đạt, Cao và hai thanh niên khác đang ngồi nhậu trước sân.)

Cao thì ngồi buồn rầu rĩ, Đạt thì bình thản ăn uống. Còn hai thanh niên kia thì giựt micro qua lại hát hò ầm ĩ.)

Thanh Niên 1: Hát là phải sôi động vậy mới vui.

(Tuyết đi tới bên loa bấm tắt.)

Tuyết: Mấy anh hát hò vui chơi vừa đủ nghe thôi, vui thôi đừng vui quá làm phiền hàng xóm đang giờ nghỉ ngơi mà.

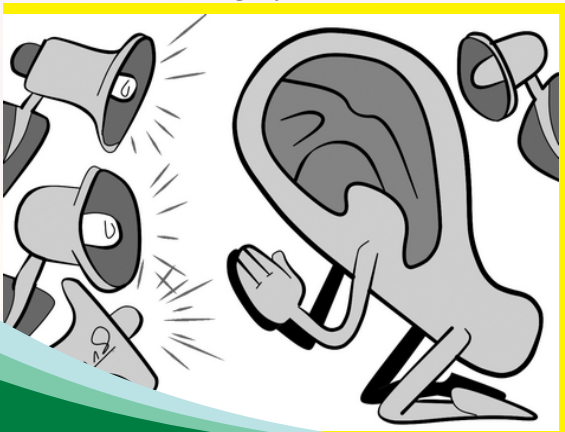
Thanh Niên 2: Nè cô em, tránh chỗ khác, vui là phải hát giựt gân vậy mới đã chứ, ai như bà thím nào hát mà lí nhí mà còn hát bài gì buồn muốn thúì ruột luôn. Làm nhớ con ghê cũ quá!

Tuyết: Hát thì ai thích thể loại gì thì hát chứ sao ép buộc người ta được, mình thích thì mình hát thôi miễn sao không làm phiền người khác là được. Còn anh Đạt, sao tự nhiên bữa nay tổ chức nhậu nhẹt trước sân vậy? Anh quá đáng thiệt, anh biết cha em làm trưởng ấp mà anh còn làm vậy anh coi được không?

Đạt: Thằng Cao nó buồn, còn hai thằng này thì vui nên nó kêu làm con gà ăn nhệ rồi về thôi hà, chớ có làm phiền ai đâu!

Tuyết: Hát hò ầm ĩ vậy mà không phiền ai hả? Buồn cũng nhậu, vui cũng nhậu là sao?

Cao: Nhậu mà cần gì lý do em.

Tuyết: Nhưng không làm phiền người khác mới văn minh chứ, đây là áp văn hóa, xã văn minh.

Đạt: Đây là mấy bạn anh mà, em làm dữ vậy kì lắm. Tại nó buồn mà...

Cao: Thôi, bạn đừng nhắc chuyện buồn của tui nữa, mới đây còn bên nhau mặn nồng thắm thiết mà giờ ly biệt, hỏi còn nỗi buồn nào hơn?

Tuyết: Hả? Em xin lỗi đã chạm vào nỗi đau của anh, em chỉ nhắc nhở mấy anh ăn nhậu hát hò thì không sao chỉ là đừng phiền giờ nghỉ của mọi người thôi. Người yêu anh đã bỏ anh hả?

Cao: Phải, mới nãy còn trong tay anh, giờ đã lên đĩa nằm rồi.

(Cao cầm cái đùi gà lên nhìn rưng rưng buồn rồi cắn một miếng nhai ngon lành.)

Thanh Niên 1: Bỏ đi nhưng để lại cho cái đùi là cũng an ủi rồi, đáng lý tui lấy luôn thì cái móng cũng không có cho mà gãi lưng... hi hi.

Cao: Thắng thua là chuyện thường tình, đừng chọc quê nghe bạn!

(Tuyết hiểu ra mọi chuyện.)

Tuyết: Tưởng đâu bị ghê bỏ rồi buồn, ai dè đá gà thua. Đáng đời! Còn anh Đạt, anh đá gà cờ bạc nữa hả?

Đạt: Anh đem gà xổ chơi rồi coi thôi chứ có đá gà cá độ đâu!

Tuyết: Nhậu nhẹt, đá gà cá độ giờ còn nguy hiểm, bằng chứng vậy mà còn chối... anh muốn làm lớn phải không? Tui sẽ phá tan tành luôn, anh hư đồn vậy tui không thêm!
(Tuyết bỏ đi.)

Thanh Niên 2: Hết vui rồi nghe. Về thôi bạn! Hôm nào muốn gỡ thì kiếm con nào chiến chiến hả mang qua đá lại nghe!

Thanh Niên 1: Nè, ngậm thêm cái đùi đi cho đỡ lại ít vốn.

Cao: Nói gì hả? Thắng rồi chọc quê, muốn gì?

Thanh Niên 2: Nè, thua rồi quạu hả? Có đưa con gái thôi, nói mấy câu làm mất vui, rồi tự nhiên quạu lây.

Đạt: Không phải, mình nhậu vui thôi nhưng đừng làm phiền hàng xóm không hay!

Thanh Niên 1: Con ghê nói mấy câu cái xiù như gà mái vậy bạn?

Cao: Nè, đủ rồi nghe, sao lại nói nó như vậy?

Thanh Niên 1: Tao nói vậy đó rồi sao, bộ hông đúng hả?

Cao: Muốn gì?

(Cả hai bên xô xát với nhau.)

Tiếng còi cất lên.

Ông Vũ và ông Thanh đi ra.)

Ông Vũ: Nè nè, dừng tay lại, mấy cậu thiệt hư hỏng, an nhậu rồi la lối om sòm mất trật tự trị an như vậy hả?

Đạt: Dạ thưa bác!...

Ông Vũ: Riêng cậu thì khỏi nói gì cả, còn lâu mới có chuyện tui gả con cho thanh niên hư đốn như cậu!

Ông Thanh: Đưa lên xã làm việc hết mấy thanh niên phá làng phá xóm này mới được. Kiểu này thì áp anh tuốt danh hiệu rồi. Đá gà cá độ, ăn nhậu quậy quá... để tui điện lên xã xuống giải quyết.

(Đúng lúc, bà Phi và Tuyết đi vội vào.)

Bà Phi: Dạ, xin anh bình tĩnh, chuyện đâu còn có đó, mình giải quyết nội bộ được không anh, đưa lên xã thì lý lịch tui nhỏ bị lem

luốt, ảnh hưởng tới tương lai tội nghiệp nó anh.

Ông Vũ: Đã sai thì phải chịu, không dị tình ai cả.

Bà Phi: Con dại cái mang. Mong anh sui bình tĩnh!

Ông Vũ: Cái gì, tui làm sui với chị hồi nào mà nói vậy?

Bà Phi: Con Tuyết ra chợ nói cho tui nghe hết rồi, con cái lỡ dại mình phải dạy dỗ chứ ra tay thẳng vậy tội cho tui nó anh à!

Ông Vũ: Trời ơi, con gái mà đi lên tiếng trước vậy là sao con, mất giá hết!

Bà Phi: Thời buổi này mà anh còn gia giáo quá làm gì, còn tốt khoe xấu che chi anh, rồi không khéo làm ảnh hưởng đến hạnh phúc sắp nhỏ.

Ông Vũ: Nhưng mà con chị coi lại đi có xứng đáng làm rể tui không, tui cũng thương tui nó nhưng mà nó hư đốn như vậy thì làm sao tui yên tâm gả con gái tui cho nó.

Bà Phi: Đạt, sao con lại hư đốn như vậy, mẹ buôn bán ở chợ, con ở nhà gây ra chuyện như vậy mẹ làm sao bênh con được đây!

Đạt: Con đâu có làm gì đâu mẹ!

Cao: Tất cả là lỗi của con, tại con cá độ với hai bạn con, con thua con buồn nên rủ bạn, nhưng Đạt không muốn mà tại tui con ép quá nên mới xui theo, rượu vô mới xảy ra chuyện như vậy, mong cô chú đừng trách bạn Đạt.

Tuyết: Anh nói thua độ chung vậy tiền đâu anh trả người ta, đừng nói là đập ống heo chung của hai đứa nghe?

Đạt: Anh có đập ống heo để cá độ đâu?

Tuyết: Vậy con heo đất đâu?

Đạt: Trong nhà chứ đâu.

Tuyết: Đem ra đây!

Đạt: Em cũng không tin anh sao?

Tuyết: Đem ra đây!

(Đạt tức tối đi vào trong.)

Cao: Mong mấy cô chú đừng hiểu lầm Đạt, bạn ấy chỉ đứng coi thôi chứ không tham gia.

Thanh Niên 1: Dạ đúng, tụi con làm chứng mà.

Thanh Niên 2: Tụi con biết mình sai rồi, tụi con hứa sẽ không tái phạm. Mong bác Thanh đừng đưa tụi con lên xã, cha mẹ tụi con biết sẽ đánh tụi con chết!

Ông Thanh: Sao thanh niên áp anh mà biết tui vậy?

Ông Vũ: Tại anh nổi tiếng mà? Mà hai cậu con cái nhà ai mà tui thấy lạ quá vậy?

Thanh Niên 1: Con là con ông Bình bên ấp mình mà bác Thanh.

Thanh Niên 2: Còn con là con bà Huệ kế bên nhà bác mà bác Thanh.

Ông Thanh: Còn thằng Cao là con chị họ tui, trời ơi, vậy ba đứa phá làng phá xóm là người của ấp tui ông địa ơi!

Ông Vũ: Áp anh xong nữa rồi. Mà tụi nó biết lỗi rồi thôi thì bỏ qua cho nó lần này đi anh.

(Đạt cầm con heo ra và đập ngay trước mặt mọi người, tiền vun ra khắp nơi.)

Đạt: Em coi đi, có mắt đồng nào không?

(Tuyết ngại ngùng nhưng vẫn vùng lên.)

Tuyết: Nhưng anh tụi tập ăn nhậu vậy cũng có đúng đâu.

Bà Phi: Nó cũng chỉ chiều theo bạn, lỗi này cũng không đáng trách lắm, nếu tái phạm thì tụi con xử lý bác không bênh nó đâu!

Ông Vũ: Ai cũng có lần sai, biết sửa thì cũng nên tha thứ! Đó mới là đạo làm vợ con à, mà con la lối nó trước mặt bạn bè vậy con cũng sai. Thôi thì hãy bỏ qua cho nhau và rút kinh nghiệm để bảo vệ hạnh phúc khi về chung mái nhà.

Bà Phi: Vậy là anh đồng ý buổi ra mắt bắt đắc dĩ này phải không anh... tổ trưởng?

Ông Vũ: Chớ còn gì nữa, vậy đi cho vui cửa vui nhà...

Bà Phi: Hoan hô anh!

HẾT.

TRĂNG NƯỚC PHONG ĐIỀN

Minh Tuấn

NGÂM THƠ (vào Phụng hoàng)

Tôi về thăm đất Phong Điền
Nghe sông vẫn chảy giữa miền nhân gian.
Bến bồng chợ nổi vừa tan
Mái dầm khuấy lại muôn vàn thanh...

PHỤNG HOÀNG (8 câu đầu)

... âm
Từ bao năm vang mãi
Ai gọi thành tên làng Nhơn Ái
Cho mạch sông dài xuôi chảy chở yêu thương
Hoài vọng cõi Nam phương
Con cháu Hùng Vương năm ấy lên đường
Một cánh buồm nâu kiên cường qua giông bão
Đem dào dạt sông Hồng ru êm ả dòng Hương
Rời đội nắng băng sương
Bước tha hương xuôi đến tận nơi này,
Rặng sấu vươn theo mấy dặm sông dài
Bếp lửa thi gan với muỗi bầy, nanh cọp
Nhưng bậc tiền hiền vẫn lấp vũng, đào nương
Cho bông lúa tỏa hương, để vườn xuân ngát mộng
Sông Hậu từ đây vang động tiếng thương thuyền
Giữa đất Cần Thơ lớn dậy một Phong Điền...

VỌNG CỔ

1. Còn sống mãi với thời gian một thế đứng hiên ngang của hồn thơ Phan chí sĩ. Một nhát kiếm Đinh Sâm khơi hùng tâm chính khí để hậu thế tạc thêm bao chiến công kì vĩ giữa Phong... Điền.

Sông trải lòng ra nâng đỡ những con thuyền. Thuyền chở nghĩa nhân đắp xây miền quê mới, nuôi lớn Giàn Gừa mát rượi giữa lòng dân. Nón lá dãi dầu theo máu ứa dấu chân... mà vẫn thủy chung như lồng lộng ánh trăng rằm. Thương lắm mái dầm lạnh đục tìm trong, thấm đẫm câu hò đôi bờ sông Mỹ Khánh.

NGÂM ĐÊM

*Vạn kỷ gương in hình chí sĩ
Ngàn thu bia tạc vóc vĩ nhân
Gươm bén chém rơi đầu ác bá
Bút hoa đâm nát mặt gian thần...*

2. Khi hào khí chưa tan giữa Trà Niềng, Ba Láng thì Tân Thới - Giai Xuân đã rực sáng một cung đường. Lộ đất - vành trăng thấp lửa giữa đêm trường. Bom giặc giết lương dân, thiêu giáo đường thành tro bụi... mà đội quân tóc dài vẫn đánh đuổi được hùm beo. Khi rạch Ông Hào vang dậy tiếng quân reo, thì bao hạt phù sa cũng hóa thân vào hoa trái. Bèo bọt trôi đi cho lục bình ở lại, để áo bạn chung tình tím mãi những chiều quê.

NGÂM THƠ

*Chim khôn làm tổ chọn cành
Cây xanh chọn chỗ đất lành mà vươn
Tôi về ngủ giữa tình thương
Đêm nay chạm một thiên đường nhân gian...*

VỌNG CỔ

5. Trên sông nước mênh mang tôi hát Lý tình tang với trăng vàng óng ả. Rồi chợt tỉnh cơn mơ khi sóng đùa hồi hải sông mở lòng ra rộn rã đón ghe... hàng.

Hương rượu Hạ Châu vội vã tiễn đêm tàn. Đón ánh dương quang trên ngút ngàn sông nước, cây bèo chào hàng vui mắt khách đường xa. Từ Vàm Bi hiền hòa, từ kinh sáng Xà No... những cam mật, dâu tươi rủ nhau về chợ nổi. Chưa uống men say mà lòng tôi bồi hồi, hay làn tóc ai bay làm rối cả lòng mình.

LÝ DƯƠNG ĐỆM

I

*Trải qua mấy cuộc thăng trầm, bể dâu
Tổ tiên ta đâu hề khiếp nhược
Máu và hoa tô thắm cho nhau
Nỗi đau xưa không gì xóa được
Gói vào tim, ta bước lên mau*

II

*Bước trên đất mẹ Phong Điền sáng tươi
Tươi cho cây đâm chồi nảy lộc
Khắp vườn xuân thơm nắng ban mai
Bước chân son nạy vào lớp học
Để ngày mai xây đắp tương lai...*

VỀ VỌNG CỔ

6. Uống nắng ban mai cành xưa đơm trái mới,
em chờ ước mơ phơi phới cả khoang thuyền.
Tôi về thăm đất Phong Điền
Gặp sông vẫn chảy giữa miền nhân gian.
Bènh bồng chợ nổi vừa tan
Mái dâm còn hẹn với trăng vàng trên sông.

TRỌN ĐỜI NHƠN NGHĨA

Trần Tuấn Kiệt

NÓI LỐI

Chiều Phong Điền nắng nghiêng soi miền nhớ
Tiếng chuông chùa thiền viện chở nguồn thương
Ngào ngạt hương thơm hoa trái miệt vườn
Đời Nhơn Nghĩa dâng lời ca tiếng nhạc

NAM XUÂN

1. Ôi thương biết bao tiếng nhạc lời ca từ một vùng... quê
Khơi tiếng nhạc lòng càng thêm quý thêm yêu
2. Nhớ một người tài hoa
Được sinh thành từ nơi đây
3. Với nghệ danh soạn giả Điêu Huyền
Ông để lại cho đời
4. Biết bao vai diễn, vở tuồng
Sáng mãi cùng thời gian
5. Từ “Người khách lạ nửa đêm”
“Vượt sơn khê” nơi “Gió bụi biên thùy”
6. Đi “Tìm lại cuộc đời”
Dưới “Ánh lửa rừng khuya”
7. Xuôi dòng ngân “Tiếng hò sông Hậu”
“Cánh nhạn phương trời” rời “Khách sạn hào hoa”
8. Cả đời ông yêu nghề, yêu nghệ thuật
Trọn một lòng yêu nước, thương dân.

VỌNG CỔ

Câu 1: “Người khách lạ nửa đêm” “Vượt sơn khê” bên “Tiếng hò sông Hậu”, nương “Ánh lửa rừng khuya” khi “Trăng soi đầu ngựa” xuyên “Giông tố đêm thu” “Nơi gió bụi biên... thùy”. Đưa chàng rể ba Năng gần Chơn, Chất, Lài,... Thừa. Ông sinh ra trong gia đình nghèo cha làm thợ mộc, mẹ nhận may áo quần cho lối xóm bà con. Từ nhỏ cần cù, chăm học, siêng năng, rảnh rỗi lân la học thêm nghề mộc. Con thứ chín trong nhà có mười anh chị em. Lên bảy, tám tuổi đời, cha mẹ lần lượt mất.

DẶM

Học giỏi, thêm có hoa tay
Đờn ca tài tử từ ngày còn thơ
Được nhóm nhạc sĩ Xà No
Vun bồi nấng khiếu nở hoa thành tài.

Câu 2: Học hết lớp Ba trường làng, ông ra học trường quận, tổng, được học bổng trường trung học Collège Cần Thơ bao xiết đổi vui... *mình*. Học giỏi, nhà xa, nên ông ở nội trú trong... *trường*. Nghỉ học cuối tuần, mỗi chiều thứ bảy, ông đi bộ về nhà vượt một quãng đường xa. Giấu kỹ cây đờn kim dưới chân cầu thang, đợi đêm khuya mới lấy ra ôn luyện ngón. Cũng tại nơi đây ông đã cùng Lưu Hữu Phước, hòa nhịp hai tiếng đờn, hòa quyện tri âm.

NÓI LỐI

Ngày ra trường ông tốt nghiệp bằng thành chung
Cưới vợ ở Sóc Trăng, làm cai điền và ở rể
Hai năm sau ông đưa vợ con về lại Cần Thơ
Qua Trà Vinh, rồi xuống Sóc Trăng giành chính quyền tháng Tám.

LÝ BA TRI

1. (+) Sau (đó)
Ông (viết) cải (lượng)
2. Kịch (bản) tuyên (truyền)
Từ vùng (quê) Nhơn (Ái)
3. (+) Rời Cà (Mau)
Căn (cứ) Năm (Căn)
4. Thẳng (tiến) về Sài (Gòn)
Tá (túc) nhà người (em)
5. Để (tránh) tai mắt kẻ (thù)
Ông trở (lại) Cần (Thơ).

VỌNG CỔ

Câu 5: Trở lại Cần Thơ nơi chôn nhau cắt rốn, vùng quê yên bình có những vườn cây bốn mùa oằn sai trái ngọt, bên hàng dừa xanh nghiêng nghiêng soi bóng, tiếng bìm bịp kêu con nước rờn nước lớn vào những buổi hoàng hôn bông mạn trắng quanh... *vườn*. “Chén cháo Chí Linh” “Lá thắm chỉ... *hồng*”. “Chim Việt cảnh Nam” sau hơn “Mười năm gian khổ”, nay đón nhận quả ngọt đầu mùa lập đoàn cải lương Lam Sơn. Dân dã, mượt mà, ý vị, tài hoa, vừa dàn dựng vừa tạo tác trình bày cảnh trí, đồng cảm, sẻ chia, ngậm ngùi với nỗi đau từng nhân vật, nhân quả trả vay, thanh bạch ngọn nguồn.

LÝ CON SÁO

Ông đi xa, dâng lại cho đời lời ca
Vào mùa Đông năm Tám Ba
“Nặng lên chùa Tháp” tươi hồng
Nhớ “Thiếu niên thời loạn” hào hùng
Rồi “Kiếp chông chung”, “Trước thêm hạnh phúc”
“Ánh lửa rừng khuya” soi “Người khách lạ nửa đêm”
“Bạch Hải Đường” “Ly hương sầu vạn cổ”
“Trần Sanh Ngọc Anh” “Kho tàng Châu Thượng Lan”.

(VỀ VỌNG CỔ)

Câu 6: Sáu mươi tám mùa xuân, miệt mài, lặng thầm vung nét cọ, nâng phím đàn nhả tơ lòng, hạ thủ bút dệt lời ca, chăm bồi tài đức, vẽ hào quang cho nhiều nghệ sĩ, dâng hiến cho nghệ thuật sân khấu cải lương qua từng vai diễn, vở... tuồng.

Cần Thơ tháng ngày vẫn đợi trông
Hình dáng người đi, những chuyến về
Trọn đời Nhơn Nghĩa lòng vương vấn
Thương nhớ Diêu Huyền “soạn giả bình dân”./.

Những từ trong dấu ngoặc kép “ ”, là tên tuồng cải lương trong số 38 vở tuồng cải lương mà cố soạn giả Diêu Huyền đã viết giai đoạn 1949 – 1983 (34 năm).

Tác phẩm: Lá thu - Tác giả: Nguyễn Hồng Trang
Chất liệu: Màu nước

CẦN THƠ HÔM NAY.

Nhạc & lời: NGUYỄN VĂN THUẤN

Nhịp vừa - Tâm tình, thiết tha ♩ = 96

Tỏa mong chờ về thăm đất Cần Thơ, ngỡ trong mơ nhiều thay đổi không

xưa! Đưa mắt nhìn Cần Thơ đẹp như bức tranh! Bến sông
...hiền "Cần Thơ gạo trắng nước trong, vắng vương

Ninh Kiều vờn theo nước long lanh, dập dờn ngược xuôi sắc màu thuyền vui lướt
trong lòng người xưa^(*) - nhớ câu ca. Đậm đà Tây Đô tri tài kể vai nhân

sông. Cái Răng xuôi dòng chợ nổi đang phiên, ghé thăm Phong Điền: sinh thái điển
ái, đổi thay năng động vượt khó không lay, đầy nhanh công trình tô thắm ngày...

viên. Đất đất...
...mai. Cần Thơ hôm nay vươn tới tầm cao! Tôi đã

thấy bao tuyến đường rộng mở, ngỡ như gần bến cảng sân bay. Cây trái

thêm sai lúa vàng cao sản, thôn xóm nhỏ màu mái ngói khang trang. Tôi bắt

chợt nhớ dáng nhịp cầu tre ngang! (Tỏa mong...)

13/ 11/ 2017

...chợt nhớ đến điệu hò mênh mang!

(*) Ca dao: Cần Thơ gạo trắng nước trong,
Ai đi đến đó lòng không muốn về!

MỘT SỐ HOẠT ĐỘNG CỦA ĐOÀN TRƯỜNG TRONG NĂM HỌC 2021 -2022

Kim Chiều

Nhằm đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục, nâng cao nhận thức cũng như truyền tải lý tưởng sống đẹp cho thanh niên đặc biệt là học sinh, sinh viên đang theo học tại Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Cần Thơ. Ban Chấp hành Đoàn Trường đã tổ chức buổi sinh hoạt chính trị **“Tuổi trẻ Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Cần Thơ Khát vọng cống hiến, lẽ sống thanh niên”**. Với nội dung ôn lại truyền thống 91 năm Ngày thành lập Đoàn TNCS Hồ Chí Minh (26/3/1931 – 26/3/2022), hun đúc thêm truyền thống xung kích tình nguyện cho đoàn viên, thanh niên; đồng thời giới thiệu các hoạt động, phong trào của Đoàn Trường; Giáo dục tác phong, lễ lối ý thức, đạo đức, lối sống, thái độ học tập cho đoàn viên, thanh niên đang học tại nhà trường. Song song đó, Ban Chấp hành Đoàn Trường giao nhóm Tiếp cận viên phòng, chống HIV/AIDS trên nhóm nam sinh viên tổ chức truyền thông, tuyên truyền, cung cấp kiến thức về HIV/AIDS và hướng dẫn sử dụng bao cao su đúng cách, cấp phát thuốc PreP, bao cao su... cho học

sinh, sinh viên.

Bên cạnh các hoạt động giáo dục tuyên truyền, Ban Chấp hành Đoàn Trường cũng quan tâm đồng hành cùng thanh niên trong học tập, nâng cao kỹ năng thông qua việc tổ chức các chương trình hoạt động văn nghệ. Điển hình là tổ chức buổi giao lưu văn nghệ **“Hát với nhau”** theo hình thức trực tuyến. Nội dung là các bài hát về Đoàn, Đội, quê hương, đất nước,... nhằm giao lưu giữa học sinh, sinh viên các khóa trong nhà trường. Đồng thời là dịp để giáo dục, định hướng nghề nghiệp, định hướng hoạt động chuyên môn, gắn kết mối quan hệ giữa đoàn viên, thanh niên các khóa. Hoạt động văn nghệ là sân chơi định kỳ cho đoàn viên, thanh niên nhà trường. Vừa chơi vừa học, qua đó bồi dưỡng, phát hiện những nhân tố tích cực cho hoạt động văn hóa, văn nghệ của Đoàn, giới thiệu nhân tố ưu tú cho Đảng

Văn nghệ Trường CD VHNT - Ảnh: Ngọc Đoàn

Lễ kết nạp Đảng viên - Ảnh: Đông Phương

xem xét bồi dưỡng, kết nạp.

Ngoài các hoạt động truyền thống, văn hoá văn nghệ, Đoàn Trường cũng tổ chức Giải bóng đá mini nam chào mừng 91 năm Ngày thành lập Đoàn TNCS Hồ Chí Minh (26/3/1931 – 26/3/2022) nhằm mục đích tăng cường rèn luyện sức khỏe, gắn kết

Tư vấn Tuyển sinh 2022 tại Thái Lai - Ảnh: Ngọc Đoàn

trình thần, chia sẻ kinh nghiệm trình thần thể thao giữa các Chi đoàn trực thuộc cũng như đoàn viên, thanh niên nhà trường.

Ngoài ra, thực hiện vai trò tham mưu các chương trình văn hoá, văn nghệ trong các hoạt động của Đoàn Khối. Đoàn Trường đã tổ chức Lớp khiêu vũ dành cho đoàn viên, thanh niên mở rộng cấp Khối cơ quan Dân Chính Đảng thành phố Cần Thơ. Ban Chấp hành Đoàn Trường phối hợp cùng Câu lạc bộ Nghệ sĩ trẻ thành phố mở lớp khiêu vũ miễn phí nhằm tạo sân chơi cho đoàn viên, thanh niên trong Khối cơ quan Dân Chính Đảng, các trường đại học, cao đẳng trong thành phố. Lớp Khiêu vũ thu hút gần 40 bạn đoàn viên, thanh niên tham gia.

Ban Chấp hành Đoàn Trường luôn quan tâm tạo điều kiện cho đoàn viên, thanh niên được tiếp cận và có định hướng nghề nghiệp từ sớm. Đoàn Trường đã tổ chức cho hơn 50 đoàn viên, thanh niên tham gia tư vấn tuyển sinh, giới thiệu các ngành nghề đào tạo của Trường, giới thiệu việc làm cho học sinh các Trường trung học trong và ngoài thành phố tại Ngày hội tư vấn tuyển sinh, hướng nghiệp năm 2022.

Tham gia Lễ ra quân ngày cao điểm tình nguyện chung tay xây dựng nông thôn

mới năm 2022; tham gia Tết trồng cây hưởng ứng “Ngày Chủ Nhật xanh”, trồng 1000 cây bần tại xã Nhơn Ái, huyện Phong Điền; Tham gia “Hành trình đến với các

di tích lịch sử” chào mừng Kỷ niệm 91 năm Ngày thành lập Đoàn TNCS Hồ Chí Minh (26/3/1931-26/3/2022) do Đoàn Khối cơ quan Dân Chính Đảng thành phố Cần Thơ tổ chức; Tham gia tập huấn Phần mềm quản lý Đoàn viên; cử lực lượng tham gia gặp gỡ đối thoại giữa lãnh đạo thành phố với cán bộ Đoàn, đoàn viên, thanh niên tiêu biểu năm 2022.

Bên cạnh các hoạt động nội tại, Ban Chấp hành Đoàn Trường cũng tăng cường công tác giao lưu, phối hợp với các chi đoàn bạn trong lĩnh vực chuyên môn, tham gia giao lưu văn nghệ chào mừng Đại hội đại biểu phường Thới Bình (27/02/2022); tham gia biểu diễn văn nghệ họp mặt cán bộ Đoàn kỷ niệm 91 năm Ngày thành lập Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tại phường An Hòa (25/3/2022); tham gia biểu diễn văn nghệ họp mặt Tết cổ truyền Chôl Chnăm Thmây và Kỷ niệm 55 năm thiết lập quan hệ ngoại giao Việt Nam – Campuchia (24/6/1967 – 24/6/2022) (01/4/2022).

Tác phẩm: Mùng Giỗ tổ Hùng Vương - Tác giả: Lê Đông Phương

**Tác phẩm: Tĩnh vật - Tác giả: Lê Hoàng Lâm
Chất liệu: Sơn dầu**

Tác phẩm: Sushi - Tác giả: Nguyễn Hồng Trang

Tác phẩm: Bến sông 2 - Tác giả: Lê Hoàng Lâm

TRƯỜNG CAO ĐẲNG VĂN HÓA NGHỆ THUẬT CẦN THƠ LIÊN KẾT ĐÀO TẠO

NHẠC VIỆN TP.HCM

ĐẠI HỌC ĐỒNG THÁP

ĐẠI HỌC VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH THANH HÓA

(Liên thông Đại học)

TT	ĐẠI HỌC	
1	Đại học chuyên ngành Âm nhạc	Đại học Sư phạm Mỹ thuật
2	Đại học Sư phạm Âm nhạc	Đại học Quản lý Văn hóa
LIÊN THÔNG TỪ TRUNG CẤP, CAO ĐẲNG LÊN ĐHSpan, ĐHSpmT		
1	TC, CĐ Sư phạm Âm nhạc	TC, CĐ Sư phạm Âm nhạc
2		TC, CĐ Sư phạm Mỹ thuật
3		TC, CĐ Quản lý Văn hóa

1	Đại học Thanh nhạc
2	Đại học Thiết kế Đồ họa
3	Đại học Thiết kế Thời trang
4	Đại học Công tác Xã hội
5	Đại học Thông tin Thư viện (Thư viện - Thiết bị trường học)

CÁC NGÀNH CAO ĐẲNG

1. Thanh nhạc 2. Diễn viên Múa (Miễn học phí) 3. Thiết kế Đồ họa 4. Quản lý Văn hóa	5. Diễn viên Kịch - Điện ảnh 6. Biểu diễn Nhạc cụ phương Tây (Piano, Organ) 7. Diễn viên Sân khấu Kịch hát (Diễn viên Cải lương)
(Giảm 70% học phí) |
|--|--|

CÁC NGÀNH TRUNG CẤP

TT	NGÀNH HỌC	ĐÀO TẠO		
1	Điêu khắc	Miễn học phí		
2	Nhạc công Kịch hát Dân tộc (Nhạc công Cải lương)			
3	Biểu diễn Nhạc cụ Truyền thống (đàn: Tranh, Bầu, Nhị, Sáo trúc)			
4	Nghệ thuật Biểu diễn Múa Dân gian Dân tộc			
5	Nghệ thuật biểu diễn Cải lương (Diễn viên Cải lương)			
6	Hội họa	Miễn học phí Học sinh tốt nghiệp THCS học tiếp lên Trung cấp		
7	Thanh nhạc			
8	Diễn viên Kịch - Điện ảnh			
9	Biểu diễn nhạc cụ phương Tây (Guitar, Organ, Piano)			
10	Sáng tác Âm nhạc			
11	Biên đạo Múa	Tốt nghiệp THPT	Vừa làm vừa học	

TRƯỜNG CAO ĐẲNG VĂN HÓA NGHỆ THUẬT CẦN THƠ

ĐC: 188/35A Nguyễn Văn Cừ, phường An Hòa, quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ

ĐT: (0292) 3 899 028 - Website: <https://vhtct.edu.vn>

Email: truongcdvht@cantho.gov.vn